

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Rainer Maria Rilke

DUA SAATLERİ KİTABI

Çeviren: Yüksel Özoğuz

ikinci baskı

1904 yılında yayımlanan *Dua Saatleri Kitabı* (*Das Stundenbuch*) Rainer Maria Rilke'yi Alman şairler arasında yirminci yüzyılın ilk büyük şairi katına yükselttiği gibi Modernist şiirin de köşe taşlarından biri olmuştur. İlkinden sonuna, adeta bir uzun şiir gibi anahtar sözcüklerle, bir tür iç kopçalarla birbirine bağlanan bağımsız ama başlıksız şiirlerden oluşan bu yapıt şimdi bütünlüğü içinde okunabilecek Türkçe'de de...

Rainer Maria Rilke
DUA SAATLERİ KİTABI

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Rainer Maria Rilke

DUA SAATLERİ
KİTABI

Çeviren:
Yüksel Özoğuz

Yapı Kredi Yayınları - 2705
Kâzım Taşkent
Klasik Yapıtlar Dizisi - 67

Dua Saatleri Kitabı / Rainer Maria Rilke
Özgün adı: Das Stundenbuch
Çeviren: Yüksel Özoğuz

Kitap editörü: Barış Tut
Düzeltili: Güven Turan

Kapak tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: Şefik Matbaası San. ve Tic. Ltd. Şti.
Turgut Özal Cad. No: 137 İkitelli/İstanbul

Çeviriye temel alınan baskı: Die Gedichte, Rainer Maria Rilke, Insel Verlag, 1999

1. baskı: İstanbul, Mayıs 2008
2. baskı: İstanbul, Şubat 2009
ISBN 978-975-08-1425-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2007
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yapı Kredi Kültür Merkezi

İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul

Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23

<http://www.yapikrediyayinlari.com>

e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr

İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

<http://www.yapikredi.com>

İÇİNDEKİLER

Önsöz / Şara Sayın • 7

Giriş • 9

Rilke'nin Yaşamından Kesitler • 15

DUA SAATLERİ KİTABI

Birinci Kitap

Rahip Hayatına Dair • 23

İkinci Kitap

Hacılığa Dair • 83

Üçüncü Kitap

Yoksulluk ve Ölümüne Dair • 123

ÖNSÖZ

Kayıp giderken o an, dokununca bana
parlak, madeni bir vuruşla:
Titrer duyularım. Duyumsarım: Muktedirim –
tüm boyutlarıyla günü yakalamaya.

Yüksel Özoğuz'un çevirdiği elimizdeki kitap Rilke'nin *Stundenbuch* adlı yapıtının bir bütün olarak Türkçe'ye ilk çevirisi. Gerçi Türk okuru bu kitabın içerdiği bazı şiirlerle A. Turan Ofıazoğ-lunun 1976'da *Seçilmiş Şiirler* (Adam Yayınevi) ve 1994'te Ahmet Cemal'in *Rilke* (Kavram Yayınları) adlı seçkileriyle tanışmıştı.

Ancak bu çevirilerin Türk okurunda uyandırdığı merak ve ilgi uzun bir süredir yeni şiir çevirileriyle yeterince beslenememiştir.

Dua Saatleri Kitabı adıyla Türkçe'ye çevrilen bu şiir kitabını Rilke yaşamında dönüm noktası diye nitelenen Rusya seyahatin-den hemen sonra, 1898'de, yirmi üç yaşındayken yazmaya başlar, kitap 1905'te yayımlanır. Rilke Rusya'nın uçsuz bucaksız doğasının ve sade insanların kendisini değiştirdiğini, orada varlığın onu özgürlüğe kavuşturan başka boyutlarını yakaladığını söyler.

Stundenbuch Almanca'da Ortaçağ'da oldukça yaygın olan dua kitaplarına verilen addır. Ünlü ressamların resimleriyle süslenen bu kitaplar giderek soylu kişilerin huzura kavuşmak için sık sık başvurdukları kitaplara dönüşür. Rilke'nin elimizdeki şiir kitabı da bir tür dua kitabıdır. Lirik Ben'in, bir rahibin, Tanrı arayışını, dualarını, sorularını, çelişkilerini anlatır.

"Rahip Hayatına Dair", "Hacılığa Dair" ve "Yoksulluk ve Ölüme Dair" adlarını taşıyan üç bölümden oluşan bu kitabı yazarın kendisinin "tek bir şiir", şiirlerin her birini ise birer "şarkı" olarak değerlendirdiği bilinir.

Daha başlangıçta kitabın taşıdığı ad, içeriğinin Tanrı ile ilişkili olduğunu vurgular.

Ancak, Rilke'nin aradığı Tanrı Hristiyanların tanrısı değildir. Gerçekleştirilmesi gereken ortak bir etik anlayışı sunmadığı gibi, yaşamdan sonra bir hayat da vaat etmez. Rilke'nin Tanrısı Nietzsche ve romantizm geleneğinin, Rilke'yle çağdaş Kafka, Freud, Musil, Gustav Mahler ve daha pek çok ismin de yapıtlarına yansıtıkları bir değişimin, Avrupa kültüründeki çöküş olgusunun dışında düşünülemez.

Genç Rilke Tanrı'nın böylesine uzakta, gerçekliğin ötesinde, erişilmez bir yerde oluşundan yakınır; onu gerçeklikte, nesnelerde ve kendi içinde, özünde arar. Arayıştaki amacının ise ona erişmek ya da onu tanımlamak değil, sadece onu ya da ona giden yolları aramak olduğunu söyler. *Dua Saatleri Kitabı*'nda bu içkin yaşantı yansıtılır.

Ancak, bu yaşantının içerdiği yoğunluğun Rilke'nin daha sonraki yıllarda sonelerinde uyguladığı gibi klasik, kapalı, biçimsel sınırlar içeren bir anlayışıyla dile getirilmesi olanaksızdır. Rilke bu yaşantıyı bir yandan imge, ritim ve melodiyle yoğunlaşmış bir dil, öte yandan alışlagelmiş her tür biçim sınırlarını aşan açık biçim aracılığıyla somutlaştırır. İmgeler ve melodi öngörülen dize biçimini sürekli zorlar ve aşar, bu aşış ise kafiye düzenini etkiler, hatta kıt'aların yapısını ve uzunluğunu her seferinde yeniden belirler. Alışlagelmiş kalıplar yıkılır. Şiirde sürekli değişen bir kafiye düzenine ve dize sayısı sürekli değişen kıt'lara rastlarız.

İmge ve ses yüklü bu arayış şiirini Türkçe'ye çevirirken Yüksel Özoğuz'un yazarın ne söylediği kadar nasıl söylediğine büyük özen göstermiş olduğu görülmekte. Özoğuz Rilke'nin uzun soluklu dizelerinin oluşturduğu gerilimi, dilin duygu yoğunluğunu ve tınısını Türkçe'de duyumsatır okura. Sözün anlam boyutunu, gene sözle oluşan görsellikten ve melodiden ayırmadan, oluşturdukları bütünlükten ödün vermeden aktarmayı amaçlayan bir çeviri anlayışıyla yaklaşır şiire.

Dua Saatleri Kitabı, Rilke'yi çok geniş çevrelerde ünlü kılan bu ilk uzun şiir, nesnelerin, varlığın özüne yönelik bir arayış şiiriydi. Şiiri işitsel niteliği nedeniyle şarkı diye niteleyen ozan, ilerdeki yıllarda "Şiir varlığın kendisidir" diyecektir.

GİRİŞ

“Dieser grosse Lyriker hat nichts gemacht, als dass er das deutsche Gedicht zum erstmal vollkommen gemacht hat... er war in gewissem Sinn der religiöseste Dichter seit Novalis, aber ich bin mir nicht sicher, ob er überhaupt Religion hatte.”

Robert Musil

“Bu büyük şair, Alman Şiiri’ni ilk kez mükemmel yapmaktan başka bir şey yapmadı... o bir anlamda Novalis’ten bu yana en dindar şairdi, ama onun bir dini olduğuna emin değilim.”

Robert Musil

Robert Musil’in, bu önemli Avusturyalı yazarın sözleri ile başlamak istedim. Çünkü onun Rilke için söylediği bu sözler *Stundenbuch*, *Dua Saatleri Kitabı* için de son derece yerinde bir tanımlamadır. Rilke Alman Şiiri’ni doruklara taşımış bir şairdir; Almanca’nın sınırlarını zorlamış, ona yeni olanaklar sunmuş, şiir dilini müziğe dönüştürmüş bir şairdir. Yine Avusturyalı bir yazar olan Stefan Zweig, Rilke’nin ölümünden sonra yaptığı veda konuşmasında şöyle der: “Bir müzikle geldi Rilke, müziği gidişinden sonra da kalacak.” Benim için ise Rilke, şiirlerini okuduğum zaman, dildeki ustalığına, ifade gücüne hayran olduğum, insan ruhunun derinliklerine inme yeteneğine şaşırdığım ve her seferinde, “İyi ki Almanca biliyorum” dediğim şairdir.

Rilke Alman dilini kullanmıştır, hiç şüphesiz Alman Edebiyatı'nın ve Kültürü'nün değerleri ile beslenmiştir (Alman Romantizmi), ama bilindiği gibi, bir Alman şair değildir. 1875 yılında Prag'da doğan Rilke, Prag o zamanlar Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun toprakları içinde olduğu için, bir Avusturyalı şair sayılabilir, ama o bunu da aşmış, sanatı ile gerçek bir Avrupalı şair niteliğine kavuşmuştur. Bunu hayat hikâyesine baktığımız zaman da görebiliriz. Önce Avrupa'nın en doğusuna gitmiş, iki Rusya seyahati yapmış, daha sonra en batısına Fransa'ya uzanmış, bir süre Paris'te Rodin'in yanında yaşamış, hatta Fransızca şiirler yazmış, durmadan Avrupa içinde yer değiştirmiş, sürekli gidip gelmelerle Almanya, İtalya ve İsviçre'de yaşamış ve sonunda da İsviçre'de 1926 yılında hayata gözlerini yummuştur.

Rilke, çocukluğunu ve ilk gençlik yıllarını, Doğu Avrupa Kültürü'ne, Slav Kültürü'ne açık, kozmopolit bir kent olan Prag'da geçirir. İlk gençlik şiirleri hep bu kente adanmıştır. Bu ilk şiirler fazlaca önemsenmezler, çünkü yeni bir soluk, yeni bir bakış açısı getirmezler. *Dua Saatleri Kitabı* işte bu yeniliği getiren, Rilke'yi birdenbire büyük şair konumuna yükselten kitaptır; 1905 yılının Noel'inde yayımlanması ile birlikte, bir olay kitap olmuş, Rilke'yi ise elit tabakanın gözbebeği durumuna getirmiştir.

Bu elit sınıfın, aynı zamanda da soylu ve zengin sınıfın, ilgisini üstüne çeken Rilke, bu insanlarla olan ilişkilerini yine kendi istediği gibi düzenlemeyi bilmiştir çünkü beş parasız da olsa kendisini hep onlardan biri gibi görmüş ve öyle de davranmıştır. Onların kendisine sunduğu olanaklardan faydalanmış ama kendisi için, bir anlamda sanatı için, gerekli olan yalnızlığını korumasını hep bilmiş, kendisine sunulan villa ve şatolarda, kışın kullanılmayan bu boş evlerde, yalnız yaşayabilme olanağını kullanmıştır. Rilke kendi ailesinin, küçük burjuva olarak tanımlanabilecek kültürünü ve olanaklarını da yine kendi iç dünyasının gücü ile aşmıştır. Hiç şüphesiz bu konuda ona, ailesinin köklerinin çok eski soylu bir aileye dayandığı söylencesine olan sarsılmaz inancı da yardımcı olur. Aynı şekilde, gerek ailesinden, gerekse küçük yaşta gönderildiği askeri okuldan almış olduğu koyu Katolik eğitimi de henüz gençlik yıllarından başlamak üzere sorgulayacak ve aşacaktır. Sınırları

aşma konusunda bir uzman olan Rilke için, sosyal hayatın getirdiği sınırlamalar ve kurallar aslında pek bir önem taşımaz. Rilke evlenmiş ama normal bir birliktelik yaşamamış, hiçbir zaman bir aile babası kimliğine sahip olmamıştır. Her türlü sahiplenme duygusundan uzak durmuş, hiçbir zaman bir ülkeye, bir kişiye, bir eve, bir eşyaya bağlanmamış kendisine ait değil bir evi, bir masası, bir sandalyesi bile olmamıştır. Özgürlüğü en son noktada yaşamış bir insandır. Bağlı kaldığı, sadık kaldığı ve her şeyin üstünde tuttuğu tek değer “sanat”tır.

Dua Saatleri Kitabı şairin o zamanlar âşık olduğu Lou Andreas-Salome ile birlikte gerçekleştirdiği ilk Rusya seyahatinden (1899) hemen sonra yazılmıştır. Rilke Rusya’nın sonsuz steplerinden olduğu kadar, naif, sevecen, yoksul ve inançlı halkından da etkilenmiştir. Rilke’nin, bir yandan içinde Salome’ye karşı duyduğu aşk ve bunun yarattığı coşku, öte yandan çevresinde gördüklerinden kaynaklanan büyülenme derecesindeki etkilenme, onun kendi içindeki bir sınırı, ilk şiirlerinin gelip dayandığı sınırı, aşmasına yol açmış, içindeki coşkuyu dile aktarabilmesine ve böylece kendi dilini, “Rilke dilini” yaratmasına olanak tanımıştır. Bu etkilenmenin en güzel yansımasını ise şiirlerin yazılış biçiminde görebiliriz: Başlığı olmayan, birinin bittiği yerde diğerrinin başladığı, tamamen serbest biçimde yazılmış, kafiyesi ve müthiş bir iç müziği olan bu şiirler okuyucuda bozkırlardaki rüzgârları ve dalgalanmaları ve onun verdiği sonsuzluk duygusunu yaşatır.

19. yüzyıl sonu yalnızca Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’nun çöküşünün değil, aynı zamanda büyük bir değişim ve dönüşümün yaşandığı dönemdir. Teknik alanda birbiri ardına gelen ilerlemelerin bir sonucu olan Endüstri Devrimi’nin başlattığı büyük bir değişim ve dönüşümdür bu. Rönesans’tan başlamak üzere, sırasıyla Barok, Aydınlanma, Klasik ve Romantik dönemlerle doruk noktasına erişmiş bir Avrupa Kültür ve Edebiyatı’nın elde ettiği değerlerin teker teker yitirildiği bir dönemdir. Yitirilen ya da kaybolan nedir? Hümanist düşüncelerden, ahlaki değerlerden de önce ‘transendent’ (aşkın) dünyanın yok oluşudur bu. Ve bunu Nietzsche o ünlü sözüyle (“Gott ist Tod”, “Tanrı öldü”) en kısa ve en açık biçimiyle belirtmiştir. Böylece insanın bu dünyadaki yerini ve

anlamını sorgulayan, başka bir deyişle, insanın varoluşunu sorgulayan bir süreç de başlamış olur. İşte *Dua Saatleri Kitabı* da tam da bu noktada ortaya çıkar ve bu sorgulamaya katılır. Kitap boyunca İnsan-Tanrı, Hayat-Ölüm ilişkisi irdelenir. Şiirlerin tümünde 'sen' diye hitap edilen kişi Tanrı'dır, Rilke O'na sorular yönelir, cevap vermesi için yalvarır, bunaldığı zaman da küstahça hesap sorar. Aslında insan varoluşunun sorgulanması bu kitapla bitmez ancak başlar ve tüm sanat hayatı boyunca da devam eder.

Bir yüzyılın sona erdiği, başka bir yüzyılın başladığı, bir dönemin değerlerinin yok olmaya yüz tuttuğu ve başka bir dönemin değerlerinin yeşermeye başladığı bu döneme Alman Edebiyat Tarihinde "Jahrhundertswende" (yüzyıldönümü) adı verilir. Bu dönem eski, yeni, birbirinden çok farklı, hatta karşıt değerlerin yan yana ve iç içe olduğu, birbiriyle çarpıştığı, edebiyat tarihinin hiç şüphesiz en ilginç dönemidir. Bir yanda 19. yüzyıla has realist ve naturalist akımlar, öte yanda geçmişe duyulan özlem ve onun yeşerttiği "l'art pour l'art" (sanat sanat içindir) görüşü ve giderek modern dünyanın gelişini gösteren yeni oluşumlar.

Endüstri Devrimi ve onun bir yansıması olarak sanat ve edebiyat alanında ortaya çıkan Naturalist akım, işçi sınıfının ortaya çıkışı ile birlikte, bireyi bir nesne durumuna indirgerken, sanatı da yüce bir amaç olmaktan çıkarmış, yalnızca sosyal konuları düzenleyen bir araç durumuna sokmuştur. Bu duruma çok geçmeden yeni bir akımla Neoromantizm akımı ile karşı çıkılır. Neoromantizm geçmişe, Klasik ve özellikle de Romantik döneme, onun değerlerine duyulan bir özlemin ve geleceğe yönelik bir arayışın sonucudur: Bireye ve sanata kaybettiği değerleri, yüce ve tanrısal değerleri yeniden kazandırmak amacını güder. "Sanat sanat içindir" görüşü de pek tabii ki bu akım içinde yer alır. Fransızlar bu akıma Sembolizm adını verirler ve son derece önemli, Verlaine, Baudlaire, Mallarmé ve Rimbaud gibi 20. yüzyılın sanatını da etkileyecek şairleri bu akım içinde yer alır. Fransa'ya komşu Almanya'da Stefan George, Fransa'dan gelen bu güçlü rüzgârın, bu yeni akımın etkisinde kalırken, Avusturya'da Hugo von Hofmannsthal ve Rainer Maria Rilke, her ne kadar "L'art pour l'art" düşüncesine bağlı olsalar da, Alman Romantizmi'ne daha yakın düşen Neoromantizm akımı

içinde yer alır ve daha özel bir yol izlerler. Öte yandan yalnızca gözle görülen gerçekleri, dış gerçekleri algılayan, yalnızca onları önemli sayan naturalist bakış açısı gitgide yetersiz kalmaya başlayacaktır. İç gerçekler, insan ruhunun sonsuz derinlikleri keşfedilmeyi beklemektedir. Freud ve arkadaşları “psikanaliz”, “bilinçaltı” gibi kavramlarla yeni bir çıkış açacak ve 20. yüzyılda kendilerinden çokca söz ettireceklerdir.

Rilke’nin şiirlerinin tümünü göz önünde bulundurursak *Dua Saatleri Kitabı* hiç kuşkusuz en lirik olanıdır, çünkü şair henüz yirmili yaşlarındadır, coşku doludur ve insan ruhunun derinlikleri o zamana değin hiç yapılmadığı ölçüde gözlemlenir ve dile getirilir. Bir sonraki kitabı *Buch der Bilder* (1902-1906), *Resimler Kitabı* bir geçiş dönemi eseridir. Daha sonraki yıllarda, Fransa döneminde yazılan *Neue Gedichte* (1907-1908), *Yeni Şiirler*’de kurgu ve kompozisyon, lirizm kadar, bazen daha da fazla önem kazanır. Şair bakışlarını bu kez dış dünyaya, nesnelere yöneltir ama amacı onları yalnızca dıştan görüp anlatmak değil onların özünü kavramak ve göstermektir. Hep şairin vasiyeti diye adlandırılan *Duineser Elegien*, *Duino Ağıtları* ise son derece sancılı bir yaratılış sürecine sahiptir. 1912 yılında yazılmaya başlanan ağıtlar ancak 1922 yılında tamamlanır. Bir kriz döneminin eseridir. Şair, hayatın anlamı olarak gördüğü sanattan olduğu kadar, kendi sanatçı kişiliğinden de kuşku duymaktadır: Bu kuşkuyu aşabilmek on yılını alır. Bu yılların, öncesi ve sonrası ile Birinci Dünya Savaşı’nın (1914-1918) yaşandığı yıllar olduğu hatırlanırsa, Rilke’nin ruhunda kopan fırtınaları anlamak daha kolay olacaktır. *Ağıtlar*, hayatın ve tabii ki sanatın anlamını sorgulayan, yoğun biçimde felsefe ağırlıklı bir yapıttır. *Die Sonette an Orpheus* (1922), *Orpheus’a Soneler* ise aynı yıl, hemen *Ağıtlar*’ın ardından yazılmasına karşılık çok farklı özellikler gösterir: Sanatın baş tacı edildiği, hayatın tüm acılarına rağmen onaylandığı hatta yüceltildiği, Rilke’ye ait tüm üslup özelliklerinin bir arada olduğu gerçek bir son eserdir.

Yazımızın başında yer alan Robert Musil’in sözlerini yeniden hatırlatırsak, onun sözünü ettiği dindarlık nasıl bir dindarlık olabilir? Her türlü sınırlamaya ve kalıplara karşı olan Rilke bu konuda da tüm normları sorgular, Tanrı’yı klişeleri aşarak haya-

tın içinde nesnelerin, varlıkların özünde arar ve bunu yaparken de ruhunun derinliklerinde en dindar insandan da daha dindar kalabilir. Günümüzde, tüm dünyada dinlerin çatışmasından söz edilmektedir. Anlaşmazlıkların, ayrımcılığın hatta savaşların gelip bu noktada düğümlendiği görülür. İşte tam da bu yüzden bir kez daha Rilke'nin sesini duymak, söylediklerine kulak vermek herkese iyi gelir diye düşünüyorum.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Alman Filolojisi öğretim üyesi olarak yıllarca verdiğim edebiyat dersleri arasında Rilke seminerlerinin (yüksek lisans) yeri hep bir başka olmuştur. Rilke'nin şiirlerindeki Almanca'nın güzelliğini ve o son derece kendine özgü düşüncelerini ve bakış açısını öğrencilerle paylaşmak, bana hep olağanüstü bir serüven duygusu vermiş ve bende bunları daha çok insanla paylaşmak arzusunu uyandırmıştır.

*Stundenbuch, Dua Saatleri Kitabı*ndan yaptığım ilk çeviri denemeleri, yıllar öncesine dayanır. Şiirlerin hepsini çevirmek fikri, bir yandan çok çekicidir ama Rilke'nin olağanüstü güzellikteki dili karşısında korkuya kapılmamak pek de mümkün değildir. Bir de hastalık ve ölüm gibi, hayatın zorlukları ile baş etmek gerekince, uzunca bir süre bu tasarı gündeminden düşmüştü.

Bugün, bir hayali, gecikme ile de olsa, gerçekleştirebilmiş olmanın, korkumu yenip şiirlerin tümünü Türk okuruna Türkçe olarak aktarabilmiş olmanın mutluluğunu yaşıyorum.

Aralık 2006
Yüksel Özoğuz

RILKE'NİN YAŞAMINDAN KESİTLER

- 1875 4 Aralık günü Rainer Maria Rilke Prag'da doğdu. Asıl adı René Karl Wilhelm Johann Joseph Maria Rilke'di. Babası demiryolu müfettişi (eski asker) 1838 Bohemya doğumlu Joseph Rilke, annesi ise 1851 Prag doğumlu Sophie Entz.
- 1884 Annesi babası ayrılan Rilke annesinin yanında kalır. Prag'da ilkokula gitmektedir.
- 1886 St. Pölten'deki Askeri Lise'ye başlar. Rilke isteği dışında gönderildiği bu okuldan beş yıl sonra sağlık nedenleri ile ayrılır. İlk şiirlerini burada yazmaya başlar.
- 1891 Avusturya'nın Linz şehrindeki Ticaret Akademisi'ne yazılır.
- 1892 Prag'da özel ders alarak lise bitirme sınavlarına hazırlanır.
- 1894 İlk şiir kitabı *Leben und Lieder* yayımlanır.
- 1895 Lise bitirme sınavlarını (Abitur) takdir alarak başarır. Prag Üniversitesi'nde sanat tarihi, edebiyat tarihi ve felsefe derslerine kaydolur. Daha sonra ilk şiir kitabı kabul edeceği *Larenopfer* yayımlanır.
- 1896 Prag Üniversitesi'nde bölüm değişikliği yapar; Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne geçer. Üniversite eğitimi için Almanya'ya Münih Üniversitesi'ne gelen Rilke yeniden sanat tarihi ve estetik derslerine devam eder.
- 1897 Kendisinden on dört yaş büyük ve bir orientalistle evli olan Rus asıllı Lou Andreas-Salome ile tanışır. Ekim ayında Berlin'e giden Salome'nin peşinden Berlin'e gider

- (ilk büyük aşkı). Şiir kitabı *Traumgekrönt* yayımlanır. Prag'da *Im Frühfrost* sahneye koyulur. Salome Rilke'ye önadını René yerine Rainer olarak kullanmasını önerir.
- 1898 Berlin'de adres değişikliği: Schmargendorf. Aralık ayı sonuna kadar Kuzey Almanya'da Bremen ve sanatçı köyü Worpswede'de kalır. *Florenzer Tagebuch'u* yazar. *Schmargendofer Tagebuch'a* başlar. "Advent" ve başka yazıları yayımlanır.
- 1899 Rilke Salome'yle birlikte ilk Rusya seyahatini gerçekleştirir (Nisan-Haziran). *Stundenbuch'un* ilk bölümü yazar. *Mir zur Feier* adlı şiir kitabı yayımlanır.
- 1900 Lou Andreas-Salome ile birlikte ikinci Rusya seyahatini yapar (Mayıs-Ağustos). Heinrich Vogeler'in davetini kabul ederek Worpswede'ye gider. *Worpsweder Tagebuch'a* başlar. *Vom lieben Gott und Andres* yayımlanır.
- 1901 Münih, Arco, Riva ve Prag'a seyahatler. Ressam Paula Modersohn-Becker'in arkadaşı heykeltıraş Clara Westhoff (1878-1954) ile Bremen'de evlenir. Yeni evliler Bremen yakınlarındaki Westerwede'de yaşamaya başlar. *Stundenbuch'un* ikinci bölümünü yazar (Eylül). 12 Aralık'ta kızları Ruth (1901-1972) dünyaya gelir.
- 1902 Ağustos ayının sonuna kadar karısı ve kızı ile Westerwede'de yaşar. Daha sonra evlilik bozulur, dokuz aylık kızı annesinin yanında kalır. Para kazanmak için önemli kişilerle ilgili monografiler yazma kararı alır.
- 1903 Paris seyahati ve August Rodin (1840-1917) ile tanışma. *Das taegliche Leben* ve *Buch der Bilder* yayımlanır.
- 1903 İtalya seyahati (Roma,Venedik,Viareggio) sonrasında Fransa'ya döner. Viareggio'da *Stundenbuch'un* üçüncü bölümünü tamamlar. *Worpsweder Tagebuch* yayımlanır. Rodin üzerine yazdığı ilk monografi yayımlanır.
- 1904 Haziran'a kadar Roma'da, daha sonra altı ay boyunca Danimarka ve İsveç'te yaşar. *Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge* adlı romanını yazmaya başlar. "Die Weise von Liebe und Tod des Cornets Christoph Rilke"nin ikinci yazılımı yayımlanır.

- 1905 Insel-Verlag'ın kurucusu, yayıncı Anton Kippenberg'le tanışması ve yıllar süren büyük bir dostluğun başlangıcı. *Stundenbuch* yayımlanır ve olay kitap olur. Almanya'da çeşitli seyahat ve konferanslar. Eylül ve Ekim aylarında Rodin'in yanında Meudon'da (Fransa) kalır.
- 1906 Rodin'n yanındadır. Babasının 14.03.1906'da ölümü ve Prag seyahati. Almanya'da çeşitli konferanslar verir; mayıs ayından sonra Paris'te ev tutar. *Das Buch der Bilder* öylesine büyük bir başarı kazanır ki ikinci baskısı yapılır. *Die Weise von Liebe und Tod des Cornets Christoph Rilke* ilk kez kitap olarak yayımlanır.
- 1907 Rilke Paris'te yaşar, konferansları için çeşitli seyahatler yapar. Mayıs ayını Capri, Napoli ve Roma'da geçirir. Kasım ayında Venedik'tedir. *Neue Gedichte* Aralık ayında yayımlanır.
- 1908 Şubat sonundan Nisan ortasına kadar Rilke yeniden Capri'dedir. Kasım'da genç yaşta ölen ressam Paula Modersohn-Becker için ve dostu Kont von Kalckreuth için birer "Requiem" (ağıt şiir) yazar; bu şiirler *Der Neuen Gedichte*'nin son bölümünde yer alır.
- 1909 Rilke Paris'te yaşar ve Prenses Marie von Turn und Taxis-Hohenlohe ile tanışır; o da Rilke'nin dostu ve koruyucusu olacaktır.
- 1910 Rilke Prenses M.v.T.T-Hohenlohe'nin davetini kabul eder ve Duino Şatosu'na gider. Yılın sonuna doğru Cezayir ve Tunus seyahatleri. Tek romanı olan, *Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge* yayımlanır.
- 1911 Rilke Paris'te yaşar ama sürekli seyahat eder: Napoli, Kahire, Nil gezisi, Venedik, Prag, Leipzig, Weimar, Berlin, Münih, Bologna. Rilke Ekim'den itibaren 1912 Mayıs ayına kadar Duino şatosunda yaşar.
- 1912 Ocak ayının sonunda *Duineser Elegien*'in ilk iki ağıtı yazılır. Venedik'te Eleonore Duse ile tanışır ve Mayıs ayından Eylül ortalarına kadar Venedik'te kalır. Sonra yine Duino'ya gider. İspanya seyahati (Toledo, Cordoba, Sevilla). Çeviri çalışmaları.

- 1913 Paris'te yeni adres: Rue Champagne Premiere. Almanya içinde çeşitli seyahatler. Ekim'den sonra yeniden Paris. Duino Şatosu'nda yazmış olduğu *Marienleben* yayımlanır.
- 1914 Nisan ve Mayıs Duino Şatosu. Mayıs'tan itibaren Venedik, Assisi, Milano. Eylül'den sonra Münih'te ev tutar. Savaş başladığında ilk heyecanla beş şarkı yazar (kısa süre sonra bu heyecan büyük bir korkuya dönüşecektir).
- 1915 Rilke askere çağrılır ve Bohemya'ya gönderilir. Kasım ayında *Duineser Elegien*'in en karamsar olan "Dördüncü Ağıt"ı yazar.
- 1916 Rilke önemli dostlarının araya girmesiyle Viyana'da askeri arşivde görevlendirilir ve bir yarı yıl burada çalışır, daha sonra da askerlikten muaf tutulur. Temmuz'dan sonra Münih'e gider.
- 1917-18 Münih'te oturur. Almanya içinde seyahatler yapar.
- 1919 Haziran ayına kadar Münih'tedir sonra İsviçre'ye geçer: Bern, Nyon, Cenevre, Zürih... (Haziran-Eylül). Bir konferans serisi için (Ekim-Kasım): Zürih, St. Gallen, Lozan, Basel, Bern, Wintertur. Bu seyahati sırasında Wintertur'da Reinhart kardeşlerle tanışır ve büyük bir dostluk başlar. Locarno'ya gider ve bir daha Almanya'ya dönmeme kararı alır.
- 1920 Rilke Cenevre'de hayatının en önemli son aşkı olan Rus asıllı kadın ressam Baladin Klossawska ile tanışır.
- 1921 Wallis'de Muzot Şatosu'nu keşfeder. Rilke'nin dostu ve koruyucusu olan Reinhart kardeşler şatoyu önce Rilke için kiralar, daha sonra da satın alırlar. Baladin Klossawska şatonun oturulur hale gelmesinde yardımcı olur ve daha sonra Rilke'nin rahatça tek başına çalışabilmesi için Berlin'e geri döner. Muzot Şatosu Rilke'nin ölümüne kadar oturacağı sığınağı olur.
- 1922 Rilke bir türlü tamamlayamadığı *Duineser Elegien*'in eksik kalan bölümlerini (5-10) 7-14 Şubat arasında, çok kısa bir sürede, tamamlar. Ayrıca ağıtların yanı sıra *Sonette an Orpheus*'u önceden planlanmamış olmasına rağmen bir

- çırpıda (2-23 Şubat) yazar. 1922 yılının Şubat'ı Rilke'nin hayatındaki en verimli zaman dilimidir.
- 1923 Rilke Valmont'daki sanatoryumda tedavi için kalır (Ağustos-Eylül). *Duineser Elegien* ve *Sonette an Orpheus* yayımlanır. Aralık'ta tekrar sanatoryuma yatar.
- 1924 Ocak sonuna kadar sanatoryumda kaldıktan sonra, otomobille Fransız İsviçresi'nde dolaşır ve Fransızca şiirler yazar.
- 1925 Paris'e gider (Ocak-Ağustos). Muzot Şatosu'nda bir süre kalır, tekrar sanatoryuma yatar.
- 1926 Mayıs ayına kadar sanatoryumda kalır, hastalığına lösemi teşhisi konur. Rilke son kez Vevey, Lozan ve Sierre'ye gider. Aralık ayında sanatoryuma yatmak zorunda kalır. 13 Aralık'ta Lou Andreas Salome'ye Rusça bir veda mektubu yazar. 29 Aralık'ta hayata gözlerini yumar.
- 1927 2 Ocak 1927'de Raron Mezarlığı'na defnedilir.

**DUA SAATLERİ
KİTABI**

BİRİNCİ KİTAP
Rahip Hayatına Dair

KAYIP giderken o an, dokununca bana
parlak madeni bir vuruşla:
Titrer duyularım. Duyumsarım: Muktedirim –
tüm boyutlarıyla günü yakalamaya.

Tamamlanmaz hiçbir şey, ben bakmadan,
durur tüm oluşumlar kıpırdamadan.
Olgundur artık bakışlarım ve bir gelin gibi
yaklaşır herkese arzu ettiği her nesne.

Küçük demem hiçbir şeye, severim onu yine de
ve resmederim altın zemin üstüne kocaman
ve kaldırır tutarım yükseklerle, kimin
ruhunu çözüp açacağını sormadan...

YAŞIYORUM hayatımı giderek genişleyen,
nesnelerin üzerinden kayıp giden halkalarda.
Son halkaya ulaşamam hiç belki de,
ama denemek istiyorum yine de.

Tanrı'nın, bu çok eski kulenin etrafında,
dönüp duruyorum binlerce yıldan bu yana;
ama bilmiyorum henüz, bir şahin miyim, bir fırtına mı
ya da bir büyük şarkı.

BİRÇOK kardeşim var giymiş rahip cüppesi,
 defne ağaçlı manastırlarda güneydeki.
 Biliyorum madonnaları ne denli insanca tasarladıklarını
 ve çoğu zaman hayal ediyorum genç Tizian'ları,
 onlar sayesinde korlar içinde yürür Tanrı.

Ama ben içime dönüp dinlediğimde:
 Benim Tanrı'm karanlık ve dokunmuş öylesine
 yüzlerce kökten oluşur ve emer sessizce.
 Yalnızca onun sıcaklığından kaldırıncı başımı,
 pek bir şey bilemem, çünkü tüm dallarım
 durur ta derinlerde ve titrer sadece rüzgâr esince.

CANIMIZ istediği gibi resmedemeyiz seni,
 içinden sabah çıkacak olan alacakaranlık.
 Eski boya çanaklarından çekip aldık
 aynı fırça darbelerini ve ışık huzmelerini,
 ermişler onlara sarıp saklar seni.

Resimlerden duvarlar koyuyoruz senin önüne;
 öylesine ki binlerce duvar durur çevrende.
 Saklar seni çünkü dindar ellerimiz,
 kalbimiz çoğunlukla açıkça görse de.

SEVİYORUM benliğimin karanlık saatlerini,
içinde duyularımın derinleşip gittiği;
bulunur orda eski mektuplardaki gibi
günlük yaşamımın yaşanıp bitmiş bir hikâyesi,
uzaklaşmış ve aşılmış bir efsane gibi.

Bana onlar haber verir o yeri ki vardır orada
ikinci ve geniş zamanlı bir hayatım.
Ve bazen de benziyorum bir ağaca,
bir mezarın üstünde hışırdayan kocaman,
göçüp gitmiş çocuğun rüyasını canlandıran
(sıcak kökleriyle sarmalayıp tuttuğu)
o rüya ki yitip gitmiş hüznlerde, şarkılarda.

SEN, komşu Tanrı, eğer senin bazen
uzun gecelerden birinde, çalarsam kapını,
pek duymadığım içindir, nefes verip aldığını
ve bilirim: Yalnızsın o koskoca mekânda.
Olursa bir şeye ihtiyacın, yok ki kimse yanında,
aranan ellerine bir bardak su sunacak:
Dinliyorum hep. Bir işaret ver bana.
Çok yakındayım sana.

Yalnızca incecik bir duvar var aramızda,
nasılsa, çünkü çok mümkündür:
Ya sen bağırırsın ya da ben –
yıkılıverir duvar
hiç gürültü etmeden.

Oluşmuştur o senin resimlerinden.

Resimlerin, isimler gibi kapatır seni.
Ve parlayınca içimdeki ışık iyiden,
tanır seni derin benliğim yeniden,
saçılıp dökülür, yıldız olur çerçevelerinde.

Ve duyularım, o çarçabuk yorulan,
kalır yersiz yurtsuz senden ayrılır.

YALNIZCA bir kez olsaydı tam bir sessizlik.
Sussaydı tesadüfi olanla ortalama olan
ve komşudan gelen gülüşmeler
ve gürültüsü beynimdeki düşüncelerin
beni açık ve uyanık olmaktan alıkoyan –

O zaman binlerce kez yoğunlaşan düşünceyle
düşünürdüm seni ta kıyılarına varana dek
ve sahip olabilirdim sana (bir gülümseme süresince),
tüm yaşamakta olana hediye etmek için seni,
bir teşekkür olarak.

YAŞIYORUM tam da, bir yüzyıl sona ererken.
Hissediliyor rüzgârı büyük bir yapraktan gelen,
Tanrı'nın senin ve benim betimlediğimiz
henüz yabancı ellerde dönüp duran.

İşıltısı hissediliyor yeni bir açıdan,
orada gerçekleşebilir her şey.

Sessiz güçler açılımlarını sınıyor
birbirlerine sorgulayan gözlerle bakarken.

ÖYLE anlıyorum senin sözlerinden
ta davranış öykülerinden gelen,
ellerinin nasıl da var ederken
sınırlayan yuvarlaklaşmasını, sıcak ve bilgece.
Yaşamak derken güçlü, *Ölmek* derken sessizce
ve durmadan tekrarladığın: *Olmak*.
Ama cinayet geldi ilk ölümden önce.
Bir çatlak oluştu o zaman olgun çevrelerinde
ve bir çığlık
topladı tüm sesleri
henüz oluşan
seni söylemek için,
seni taşımak için,
bir köprü gibi tüm uçurumları aşan-

O zamandan beri kekeledikleri
kırıntılarıdır
senin eski isminin.

Solgun Habil Çocuk konuştu:

BEN ben değilim. Bir şey yaptı bana kardeşim
gözlerimle göremediğim.
Işığı aldı benden.
Geri itip yüzümü
çıkardı öne kendi yüzünü.
O yalnız şimdi.
Sanıyorum, kalacak öyle de.
Çünkü kimse ona yapmıyor, onun bana yaptığıını.
Herkes benim yolumu izledi,
herkes yaşayacak onun hiddetini
ve herkes mahvolacak onun yüzünden.

Sanıyorum ki, ağabeyim hiç uyumuyor,
bir mahkeme sanki.
Gece beni düşündü,
onu değil.

EY karanlık, doğduğum derinliklerinden
seviyorum seni daha çok alevden
dünyanın sınırlarını belirleyen
ışık saçarak etrafına
aydınlatan bir alanı
ve hiçbir canlı seni oradan tanımlayamadı.

Ama karanlık çeker alır her şeyi kendine:
Nesneleri ve alevleri, hayvanları ve beni,
nasıl da iç içe yerleştirir
insanları ve güçleri –

Mümkündür: Bir büyük güç
kımıldayıverir yanı başımda.

İnanırım karanlıklara.

VE inanırım şimdiye dek söylenmemiş her şeye.
Azat etmek istiyorum en inançlı duygularımı,
kimsenin cesaret edemediği istemeye,
benim için oluverir kendiliğinden.

Haddini bilmezlik mi bu Tanrı'm, affet.
Ama sana söylemek istediğim şu:
Taze bir sürgün gibi olsun en büyük gücüm,
dargınlık bilmeyen ve tereddüt bilmeyen;
aynen çocukların sevgisiyle özdeş.

Bu sel gibi coşmalarla, bu ulaşmalarla
geniş kollardan açık denize,
bu gittikçe büyüyen tekrarlarla
itiraf etmek istiyorum, sunmak istiyorum seni
daha önce hiç kimsenin yapmadığı gibi.

Ölçsüzlükse bu, ölçü bilmez yap beni
dualarımda,
öyle ciddi ve öyle yalnız
dursunlar varınca bulutsu alnına.

BU dünyada yalnızım ama yeterince yalnız değil,
kutsamak için her anı.

Bu dünyada azıcığımı ama yeterince az değil,
durmak için önünde senin bir nesne gibi,
karanlık ve akıllı.

İstiyorum iradem olsun ve irademle yürümek
eyleme giden yolda
ve sessiz, sakın, sanki çekingen zamanlarda,
birşeyler yaklaşırken,
istiyorum bilenler arasında olmak
ya da yalnız kalmak.

İstiyorum daima seni tüm varlığınla yansıtmak
ve istemiyorum hiç kör ya da yaşlı olmak
taşımak için senin ağır ve sallanan resmini.

İstiyorum kendimi aşmak.
İstemem hiçbir yerde bükülmüş kalmak,
çünkü yalan dolana benzer bükülüp kıvrılmak.

İstiyorum değerim olsun
senin önünde gerçekten. **İstiyorum** anlatmak kendimi
gördüğüm bir resim gibi
uzun süre ve yakından,
kavradığımı bir sözcük gibi,
her günkü maşrapam,
annemin yüzü gibi,
bir gemi gibi,
beni taşıyan
en ölümcül fırtınadan.

GÖRÜYORSUN çok şey istiyorum.
Belki de istiyorum her şeyi:
Her sonsuz düşüşteki karanlığı
ve her yükselişteki ışık saçan oyununu.

O kadar insan yaşıyor da istemiyor hiçbir şey,
üstünkörü yargılamadan doğan
dümdüz duygularla bezenmişler.

Ama sen sevinirsin her yüz için,
hizmet veren ve bilmek isteyen.

Sevinirsin herkese, bir aletmişçesine
sana gereksinimi olan.

Henüz soğumamışsın ve çok geç sayılmaz
dalmak için, durmadan oluşan derinliklerine,
orada hayat kendini ele verir sessizce.

İNŞA etmekteyiz seni titreyen ellerle
ve ilerliyoruz zerre zerre.
Ama kim tamamlayabilir ki seni,
ey koca kilise.

Nedir ki Roma?
Yıkılmakta.
Nedir ki Dünya?
Dağılacak yakın gelecekte,
kuleleri kubbelerine kavuşmadan
ve millerce uzanan mozaikten
ışyan alnıyla sen süzülüp çıkmadan.

Ama bazen rüyamda
senin ülkeni
görebiliyorum tümüyle,
en derindeki başlangıcından
çatısındaki altın eksenine.

Ve görüyorum: Duyularımın
şekillendirip bezediğini
tepedeki en ince süsleri.

BU yüzden, seni istediği için birisi o denli,
biliyorum, hakkımız olabilir seni istemeye.
Kazıp dağıtsak da biz tüm derinliklerini:
Tıpkı bir dağda altın bulundu diye
ve kazmaya takat kalmayıncaya dek kimsede,
alıp çıkarır nehir gün ışığına,
dalar taşların sessizliği içine
o ağır taşların.

Biz istemesek de:
Tanrı olgunlaşmakta.

HAYATINDAKİ birçok karşıtı
barıştırdı bir imgede toplayabilen,
çıkarıp atar
gürültücülerini sarayından,
değişir davet anlayışı, sen olursun misafiri,
huzur dolu akşamlarda karşılanan.

Sen ikinci kişisi onun yalnızlığının,
monologların hep aynı kalan merkezi
ve her çember senin etrafında çizilen,
fırlatır ona bir halkayı zamanın içinden.

NASIL DA şaşıyor ellerim fırçalar arasında?
Tanrı'm, seni *resmederken*, değilsin farkında.

Seni *duyumsuyorum*. Duyularımın en ucunda
başlıyorsun inceden, sanki birçok adacıkla
ve gözlerinle hiç kırışmayan,
ben ise o mekân.

Değilsin artık o parlak günlerinde,
meleklerin dansının tüm hatları
ve uzaklar seni kullanırdı hep müzik diye –
kalıyorsun en sonuncu evinde.
Senin tüm gökyüzün kulak vermiş içime
çünkü düşünürken saklıyorum kendimi senden.

BENİM, sen ey korkak. Duymuyor musun
 bütün duyularıyla varıp gelmişim sana?
 Kanatlanmış olan duygularım,
 fır dönüyor bembeyaz, çehrenin etrafında.
 Görmüyor musun ruhumu, nasıl da yakın
 duruyor önünde sessizlikten oluşan giysisinde?
 Büyümüyor mu ilkbaharsı dualarım
 bir ağacın meyvesi gibi, gözlerinde?

Rüya görürsen eğer, rüyanım ben.
 Ama uyanmak istersen, olurum iraden
 ve tüm görkeme hâkim olup hemen
 toplarım kendimi bir yıldız sükûnetinde
 zamanın anlaşılmaz kenti üzerinde.

HAYATIM değil, bu yokuşa benzer an
 içinde çabaladığımı gördüğün.
 Bir ağacım ben ardımdakilerin önünde,
 bir ağızım, birçok ağızımdan
 yalnızca biri, o en çabuk kapanan.

İki nota arasındaki suskunluğum ben,
 birbiri ile geçindiği söylenemeyen:
 Çünkü ölümün notasıdır hep yükselmek isteyen –

Ama barışlılar karanlık arada
 Titreyerek ikisi de.

Şarkı güzel kalsın diye.

BÜYÜSEYDİM eğer, daha hafif günlerin,
daha zarıf anların yaşandığı bir yerde
senin için bulurdum büyük bir bayram
ve ellerini senin tutmazdım böyle,
bazen olduğu gibi korkak ve acemice.

Cesaret edebilirdim orada, seni israf etmeye
ey uçsuz bucaksız şimdiki zaman.
Bir top gibi
dalgalanan her sevince doğru
atardım seni, tutsun diye biri
ve düşüşünü
karşılasın diye yükselen ellerle,
sen ey nesnelerin nesnesi.

Bir ustura gibi parlayasın
isterdim.
Som altınla halkalayıp
ateş saçan alevini
benim için korunsun diye
en beyaz bir elin üstünde.

Resmini yapardım senin, duvara değil
gökyüzüne, bir uçtan bir uca
ve şekillendirirdim seni, sanki bir dev
şekillendiriyormuş gibi: Bir dağ, bir yangın,
çölün kumundan doğan bir samyeli olarak –

Ya da
olabilir ya: Bulurdum
seni bir keresinde...

Dostlarımdan uzakta
kahkahaları ulaşmadığı zaman kulağıma
ve sen: Yuvasından düşmüş
küçücük bir kuşsun, sarı ayaklı,
kocaman gözlü, beni duygulandıran.
(Elim senin için çok fazla kocaman)
ve ben alırım parmağımla bir damla kaynaktan
ve bakarım, çırpınarak uzanışına
ve duyarım kalbinin ve kalbimin attığını;
her ikimizinki de korkudan.

SENİ buluyorum tüm bu nesnelerde,
iyiyim onlara karşı kardeşçesine;
tohum olur güneşlenirsin sen en küçüğünde,
gösterirsin kendini büyüklerinde en yüce biçimde.

Akıl almaz oyunudur bu güçlerin,
hizmet ederler, geçip giderken nesnelerin içinden:
Gelişip köklerde, azalarak dal uçlarında
ve bir yeniden doğuş olup doruklarda.

Genç bir rahibin sesi

AKIYORUM, akıyorum
parmaklar arasından akan kum gibi
birdenbire o kadar duyuya sahibim ki
her biri başka türlü susayan.
Hissediyorum yüzlerce noktadan
Şiştiğimi, sızladığımı.
Ama en çok da kalbimin ortasından.

Ölmek istiyorum. Yalnız bırak beni.
Sanırım başarırım,
o derecede heyecanlanmayı ki
patlayabilsin nabızlarım.

BAK Tanrı'm, geliyor yeni biri seni inşa etmeye
daha dün bir çocuktan o
ellerini kadınların düzeltip
birleştirdiği ama iğreti duran.
Çünkü sağ eli kopmak istiyor solundan
korumak için ya da el sallamak
ya da sakince sarmak için kolundan.

Daha dün alnı bir taş gibiydi
derede, günlerin yuvarlayıp şekillendirdiği,
yoktu başka bir şey, gelip giden dalgalardan
ve istenmiyordu başka hiçbir şey tesadüfen
üstünde duran gökyüzünü taşımaktan;
bugün hızla
yürür üstüne bir dünya tarihi
acımasız bir mahkemenin önünde
ve alnı düşer önceden alınmış kararın içine.

Yer açılır yeni bir görüşe.
Başka ışık yoktu bu ışıktan önce
ve hiç olmadığı gibi başlar senin kitabın.

SEVİYORUM seni, sen yasaların en yumuşağı,
onunla boğuştuk ve sayesinde olgunlaştık;
sen o büyük hüznün, hiç bastırmadığımız,
sen o orman, içinden hiç çıkamadığımız,
sen o şarkı, her suskunluğumuzda mırıldandığımız,
sen o karanlık ağ,
saklanan kaçak duygularımızın takılıp kaldığı.

Sen öylesine büyük başladın ki kendine
bizi şekillendirmeye başladığın o gün,
ve biz olgunlaştık senin güneşlerinde,
öylesine genişledik, öylesine derine ekildik,
ki sen insan, melek ya da madonnalarda
dinlenip şimdi, mükemmelleştirebilirsin kendini.

Dinlendir elini gökyüzünün kenarında
ve bak sabırla senin için yaptıklarımıza.

EMEKÇİLERİZ biz: Çömezler, müritler, ustalar,
inşa ediyoruz seni, sen ey yüce kilise.
Bazen yaşlı bir yolcu gelir uzaklardan
ve bir ışıltı gibi dolaşır ruhunda yüzlercemizin
ve titreyen elleriyle yeni bir ustalık gösterir bize.

Çıkarız sonra sallanan tahta iskelelere
ama ağır gelir çekiçler ellerimize,
öyle bir an gelip de alınlarımızdan öpünce,
ışık saçarak her şeyi biliyormuşçasına
senden gelir o, nasıl rüzgâr denizden eserse.

O zaman uğultusu büyür tüm çekiçlerin
ve dağın içine dalar darbe üstüne, darbe.
Kararınca hava ancak bırakırız seni:
Ve gelecekteki sınırların belirginleşir sanki.

Tanrı'm, sen büyüksün.

ÖYLE büyüksün ki, nerdeyse yok olurum ben,
yakınlarına gelip durduğumda.
Öyle karanlıksın ki; benim azıcık aydınlığımın
hiçbir anlamı yok eteklerinin ucunda.
Dalga dalga ilerliyor iraden
günler bir bir içinde boğulup giderken.

Özlemimdir boynuna dek ulaşır gelen
ve durur önünde melekler gibi en irisinden:
Bir yabancısıdır o solgun ve bağışlanmamış henüz
ve sana doğru kanatlarını çeviren.

Artık serseri uçuşlar istemiyor o,
solgun ayların önünden süzülüp geçtiği
dünyalar ise nicedir bilinen.

Alevler misali kanatları ile durmak ister
senin gölgelenmiş yüzünün önünde
ve bilmek ister beyaz aydınlığında kanatlarının
onu lanetleyip lanetlemediğini gri kaşlarının.

ÖYLE çok melek arar da seni ışıktā
çarparlar alınlarıyla yıldızlara
ve bulmak isterler seni her ışıltıda.
Ama ben, ne zaman senden söz etsem,
görürüm başka yöne bakan bakışlarıyla
uzaklaştıklarını mantonun kıvrımlarından.

Sen, yalnızca geçici misafiriydin altının.
Belli bir dönem uğruna, sana yalvaran
pırıltılı mermersi dualarında,
benzerdi görünüşün kuyrukluyıldızların kralına
alındaki ışık demetinden fışkıran gururla.

Ama geri döndün, bitince bu zaman.

Öyle karanlık ki ağzın, beni doğuran,
ellerinse abanoz ağacından.

MICHELANGELO'nun günleriydi onlar,
okuduğum yabancı kitaplarda.
Ölçüyü aşan adamdı o,
devasa,
ölçüsüzlüğün ne olduğunu unutan.

Daima geri gelen adamdı o.
Sona ermekte olan dönem, bir kez daha
tüm değerlerini yeniden toparlarken.
İşte kaldırır onca yükünü birisi o zaman
ve atar içeri göğsünün uçurumundan.

Ondan öncekiler acı ya da sevinç duyardı
ama o yalnızca hayatın ham ağırlığını
ve her şeyi bir nesne gibi ele geçirdiğinde
yalnızca Tanrı kurtulurdu iradesinden:
Ve severdi onu büyük bir nefretle
bu ulaşılmazlığı yüzünden.

TANRI ağacının İtalya üstüne uzanan dalı
çoktan açmış çiçeklerini.

Hatta belki de

arzulardı, erkenden tepeden tırnağa meyveye durmayı,
ama yoruluverdi birden çiçek açma mevsiminde
olamayacak artık meyveleri.

Yalnızca Tanrı'nın ilkbaharı gelmiş oraya,
yalnızca oğlu, söz
tamamlandı.

Yön değiştirdi

tüm güçler döndü ılık saçan çocuğa.

Herkes armağanlarla

geldi ona;

herkes melekler gibi şarkılarla

onu yüceltti.

Güzel kokulu

güllerin gülüydü o.

Bir kucaklamaydı

kimsesizleri saran.

Değişik cüppelerle ve dönüşümlerle geçip gitti
o tüm zamanların yükselen sesleri arasından.

O ZAMAN o döl vermek için uyandırılan
 çekingen ve iyi haberden ürkmüş,
 ziyaret edilen o kız da sevidi.
 Gelişip güzelleşen, henüz keşfedilmemiş
 içinde yüzlerce yol barındıran.

Bıraktılar onu gitsin ve uçsun diye sevinçten
 ve filiz versin yeni bir yılla birlikte
 onun hizmete adanmış Meryem-Hayatı
 krallara layık ve harikaydı.
 Bayramın habercisi çanlar
 gibi müjdeleniyordu haberi tüm evlerde;
 bir zamanların dalgın genç kızı
 öylesine yitip kaybolmuştu kendi içinde
 ve öylesine dopdolu o birşeyle
 ve yeterliydi binlercesine,
 her şey sanki onu aydınlatsın diye vardı
 o üzüm dağına benzeyendi ve onu taşıyan.

AMA sonra meyve hevenklerinin ağırlığı
 ve sütunların ve kemerlerin çöküşü
 şarkıların susuşu,
 onu üzdü, küstürdü.
 Bakire, daha başka saatlerde
 daha büyük ve henüz belirsiz
 gelecek yaralara
 çevirdi yüzünü.

Sessizce çözülen elleri açıldı
 boştu avuçları.
 Yazık ki, o henüz doğurmamıştı yüce olanı
 Melekler, teselli etmeyi bilmeyen,
 duruyordu çevresinde korkutucu ve yabancı.

ÖYLE resmetti Meryem'i; özellikle Birisi,
özlemini güneşten alan biri.
Ona göre Meryem tüm bilmecelerden arınmıştı,
ama acı çekerken benziyordu herkese:
Kendi ise tüm hayatında baştan sona bir ağlayandı
ve bu ağlamalar vurmuştu onun ellerine.

En iyi peçeydi o Meryem'in acılarını gizleyen
onun acı çeken dudaklarının kıyısına ilişen
ve dudaklarının üstünde bir gülümseme olup kıvrılan –
yedi mumlu meleklerin ışığı
çözemez bu ustanın sırrını.

HİÇ mi hiç ötekine benzemeyen bir dalla
 Tanrı ağacının sonunda yaz mevsimine girdiği
 müjdelenebilir ve çağıldar olgun yapraklarıyla;
 bir ülkede ki insanlar kulak kesilir orada
 ve hepsi de bana benzer yalnızlıkta.

Çünkü açıklanır sadece yalnız olana,
 aynı durumdaki birçok yalnız adama
 daha çok şey verilir tek bir yalnızdan.
 Çünkü görünür her birine başka bir Tanrı
 sonunda ağlamaklı, anlayıncaya dek
 miller uzunluğundaki düşüncelerden,
 algılama ve yanılsamalardan sonra,
 yüzlerce kişinin her birinde başka biçimde
tek bir Tanrı'nın dalgalandığını.

En sonuncu duadır bu
 görebilenler konuşur sonunda:
 Meyve verdi Kök Tanrı,
 gidin parçalayın çanları;
 ulaşıldı daha sakin günlere,
 içinde zamanın olgunlaştığı.
 Kök Tanrı meyveye durdu.
 Susun ve seyrederin.

İNANAMIYORUM Kİ o küçük ölüm,
her gün tepesinden baktığımız,
bize keder ve dert olsun.

İnanamıyorum tehdidinin gerçekliğine
yaşıyorum daha, zamanım var her türlü eyleme
ve kanım kırmızıdır güllerden daha uzun süre.

Duyularım daha derin şakacı bir oyundan
hak kazanır o böbürlenmeye korkumuzdan.
Bizzat dünyayım ben,
o ise şaşkınlıkla ondan kopan.

Onun gibi
dönüp duran rahipler de dolanırlar öyle;
korkulur onların geri gelmelerinden,
bilinmez: Her zaman aynısı mı gelir,
ikisi mi, on mu, bin mi ya da daha fazlası?
Tanınır sadece o yabancı sarı el,
öyle çıplak ve yakın –
orda, orda:
Sanki uzanır kendi giysinden.

NE yaparsın, Tanrı'm, ben ölürsem?
Senin testinim ben (ya kırılırsam?)
Senin içkinim ben (ya bozulursam?)
Giysilerinim ben, mesleğin,
benimle her şeyini kaybedersin.

Benden sonra kalmaz evin, içinde
sözcüklerin, sıcak ve yakın, seni selamladığı.
Kayar gider yorgun ayaklarından
kadife sandaletlerin, benim benliğim.

Kocaman manton düşer omuzlarından.
Bakışın, sıcak yanağımla,
bir dua rahlesi gibi karşıladığım,
gelir, arar beni, uzun uzun
ve gün batımında bırakır
kendini kucağına yabancı taşların.

Ne yaparsın, Tanrı'm? Kaygı duyarım.

SEN o sayıklayan isli adam,
bütün sobaların üstünde uyuyan.
Bilinenler durur zamanın içinde.
Sen o kuşku duyulan bilinçsiz
ebediyetten ebediyete.

Sen o ricacı, korkak,
tüm nesnelerin anlamını bozan.
Sen o şarkıdaki hece,
zorlanınca gitgide titreyen
güçlü sesler tekrar ederken.

Öğretmedin hiç başka türlüsünü:

Çünkü sen çevrilmedin güzel olanla,
etrafında zenginlikler sıralanan.
Sen yalınsın, tutumlu olan.
Sen o köylüsün uzun sakallı
ebediyetten ebediyete.

Genç rahibe sesleniş

SEN, dünkü çocuk, kanın tutuştu birden:
İsraf olmasın bu kan öyle körlemesine.
Zevki düşünmüyorsun, aradığın neşe;
sen bir damat olarak yetiştirildin,
senin gelinin olmalı ancak; utancın.

Büyük arzu seni de çağırıyor kendine,
kaldı bütün kollar çıplak birdenbire.
Dindar resimlerdeki solgun yanaklar
harelenmiş yabancı ateşlerin ışığı ile;
bir sürü yılan benzer duyuların,
kırmızının tonlarıyla kuşatılmış,
oynaşır trampetin hızlı ritmiyle.

Birdenbire yapayalnız bırakıldın
ellerinle, ama senden nefret ederler –
eğer iraden yaratmazsa bir mucize:

İşte o zaman sanki karanlık sokaklardan
geçip akar Tanrı'ya ait öyküler karanlık kanına.

Genç rahibe sesleniş

DUA et o zaman, onun sana öğrettiği gibi,
o da böyle bir karışıklıktan çıkıp gelmişti
ve o muhterem kişilere,
hepsi de varlıklarının vakarını koruyan
bir kilisede, altın mavilikler üstüne
güzelliği resmetti, elinde bir kılıç tutan.

Sana şöyle demeyi öğretti:

Sen derin anlamımsın benim,

inan bana, seni hiç sukutu hayale uğratmam
kanımda dolandır bir sürü çağlayan,
ama biliyorum, ben özlemiden ibaretim.

Büyük bir ciddiyet gelir de bana.
Serindir hayat onun gölgesinde.
İlk defa yalnız kaldım seninle,
sen, duygularım.
Sen bir genç kız gibisin.

Bir kadın vardı yakınımda
ve çağırıyordu beni solan elbiseler içinden.
Ama sen bana söz ettin uzak ülkelerden.
Ve benim gücüm
görür onun dağlarının sınırlarını.

İLAHİLERİM var benim, susup söylemediğim.
 Bir ayağa kalkış, büyük coşku var,
 dalmış içine duyularım:
 Beni büyük olarak görüyorsun, ama ben ufağım.
 Ayırmakta zorlanıyorsun beni
 diğer şeylerden, ki diz çökmüş onlar;
 otlayan sürülere benzerler,
 çobanım ben otlağın yamacındaki
 toplanırlar akşam olunca onun önünde.
 Gelirim o zaman onların arkalarından
 karanlık köprülerin uğultusunu duyarım uzaktan,
 geride kalan dumanın içinde
 gizlenir benim geri dönüşüm.

TANRI'M, nasıl da anlıyorum senin o anını,
 dönüp dursun diye mekân içinde
 fırlatıp attın sesi kendi önüne;
 bir yara gibi gelirdi hiçlik sana,
 onu serinlettin dünya ile.

İyileşir şimdi o aramızda sessizce.

Çünkü geçmiş zamanlar içerler
 hastadan bir yığın ateşi,
 hissederiz hafif sapmalarda
 geride kalanın sakin nabzını

Yatıyoruz hiçlikte hafifletip acıları
 ve gizleriz bütün çatlakları;
 ama sen büyüksün bilinmeze
 kendi yüzünün gölgesinde.

HERKES, zamanın zavallı kenti
içinde ellerini kıpırdatmayan,
herkes, ki sessiz, şeylerle uğraşan
tüm yolların ötesinde bir yerde
daha adlandırılmamış olan, -
seni söyler, sen günü kutsayan
ve şöyle denir bir sayfada:

Aslında dualar vardır yalnızca,
o zaman ellerimiz kutsanır,
gerekli olandan başkasını yapmayan;
resim çizer biri ya da ekin biçer,
daha aletlerle boğuşmaktan doğar
gelişir, büyür dindar olan.

Çok çeşitli şekillere bürünür zaman.
Dinleriz de zamanı bazen
ve yaparız ebedi ve eski olanı;
biliriz çevremizde Tanrı'nın varlığını
bir sakal ya da bir giysi gibi kocaman.
Benziyoruz içindeki damarlara bazaltın
keskin muhteşemliğinde Tanrı'nın.

O İSİM bir ışıık gibi
sıkıca tutturulmuş alnımıza.
Yüzüm eğildi öne
bu erken mahkemenin önünde
ve görüyorum (eskiden beri söz edileni)
seni koyulaşan büyük ağırlık
bendeki ve dünyadaki.

Yavaşça alıp çıkardın beni zamandan,
gönülsüzce içine girdiğim;
inceden bir kavgaya girmek üzereydim:
Sürüyor şimdi senin karanlığın
etrafında tatlı muzafferiyetinin.

Şimdi beni ele geçirdin, ama bilmiyorsun kimim,
çünkü görüyor geniş duyuların
yalnızca gitgide koyulaştığımı benim.
İnanılmaz nazikçe tutuyorsun beni
ve dinliyorsun, nasıl da ellerimin
uzun sakallarının arasından geçtiğini.

İLK sözün şöyleydi: *Işık*:

O an başladı zaman. Sonra uzunca sustun.

İkinci sözünse insan ve korku dolu

(daha belirmemiştik bu çınlamanın içinde)

ve düşünceliydi yeniden yüzün.

Ama üçüncüsünü istemiyorum.

Geceleri hep dua ediyorum: Suskun ol diye,

davranışlarda gelişip duran

ve düşüncenin rüyalara saldığı

ve suskunluğun ağır faturasını

alınlara ve dağlara kazıyan.

Öfkenin karşısındaki sığınak ol

söylenemez olanı dışlayan.

Hava kararıyor cennette:

Koruyucu bekçi ol borazanı olan,

anlatılıyor borazana üflediğın.

GELİRSİN ve gidersin. Kapanır kapılar
çok daha sessiz, nerdeyse çıt çıkarmadan.
En sessizi sensin her şeyin,
sakin evlerden gelip geçmekte olan.

O kadar alışır ki insan sana,
kaldırmaz bile başını kitaptan,
güzelleşir resimler gitgide
senin gölgenle mavileşir de;
seni söyler nesneler hiç durmadan,
yalnızca bir sessizce, bir yüksekten.

Çoğunlukla görürsem seni duyularda,
bölünmüştür senin bütünlüğün:
Geçersin parıldayan ceylan sürüsüne denk
içimdeki karanlık ormandan.

Bir tekerleksin sen, yanında durduğum:
Birçok karanlık ayaklarından
daima birisi yine ağırlaşan
ve giderek bana yaklaşan,

büyür benim irademle ürettiklerim
her geri gelişle tekrardan.

EN derin olansın, yükselen en tepelere,
dalgıçları ve kuleleri kışkandıran.
Sen o tatlılıkla konuşan,
ama: Eğer korkak biri sorarsa sana,
çoşarsın suskunluklarda.

Karşıtlıkların ormanısın sen.
Sallayabilirim seni bir çocuk gibi,
ama lanetlerin dönüşüyor gerçeğe
halklarla ilgili korkunç bir biçimde.

Senin için yazıldı ilk kitap.
İlk resim çabaladı seni göstermeye,
sen vardın acıda da sevgide de,
ciddiyetim demir fîlizden çıkmış sanki
her alında, kıyaslar seni o
yedi dopdolu başarılı günle.

Binlercesinde yok olup gittin,
artık bütün kurbanlar soğudu;
ta ki sen heybetli kilise korolarında
belirdin altın kapıların ardında
ve bir korku doğdu,
şekil aldı, seni kuşattı.

BİLİYORUM: Sen bilmecesin, bilinemeyensin,
zaman durur çevrende tereddüt içinde.
Ne kadar da güzel yarattım seni
iyiden iyiye gerildiğim bir günümde,
aştı sınırı elimin bir hareketi.

Çizdim durdum bir sürü süslü çentikler,
kulak verdim bütün zorluklara –
altüst oldu planlarım daha sonra:
Karışıp dikenli teller gibi birbirlerine,
düz çizgiler ve oval daireler,
ta içimin derinliklerinde birdenbire
bilinmeze atılan bir pençeyle
çıktı ortaya en dindar oluşumlar.

Mümkün değil eserimin bütününü görmem
ama hissediyorum yine de: Duruyor mükemmel.
Ama çevirince gözlerimi ondan,
inşa etmek istiyorum hep tekrardan.

GÜNLÜK işim böyle benim, düşer
bir çanak gibi üstüne gölgem,
bir yeşillik ya da ıslak toprak gibiyim
dua etsem ne zaman ya da resim yapsam
pazardır ve vadideyim.
Kudüs'üm, şenlik içindeki.

Tanrı'nın vakur kentiyim ben
onu söylüyorum yüzlerce dilimle;
Davut'un teşekkürü yankılandı içimde:
Gün batımlarında dinlenip arp sesi ile
akşam yıldızını soluyordum.

Sabaha doğru gider sokaklarım.
Ve çoktan terk edildim halk tarafından.
Böyle olmalıydı: Daha büyüğüm de ondan.
İşitiyorum içimde dolanan herkesi
ve genişletiyorum yalnızlıklarımı
ta başından sonuna varan.

SİZ ey saldırıya uğramayan kentler,
özlemediniz mi düşmanı hiç?
Sizi çepeçevre kuşatsaydı eğer
o upuzun sorunlu bir on yıl boyunca.

Ta ki çaresizlik ve kederler içinde,
ta ki açlık çekerek ona katlansaydınız;
duruyor o bir manzara gibi duvarlar önünde,
çünkü biliyor o dayanmayı son kertede
saldırı için seçtiğinin çevresinde.

Çatılarınızın kıyısından bakın:
Duruyor orda ve yenilmiyor,
azalmıyor ve güçten düşmüyor,
tehditkâr ya da vaat eden elçiler
göndermiyor kente.

O güçlü bir duvar yıkandır,
sessiz bir çaba içinde.

DÖNÜYORUM dalgalanmalarımdan
 içinde kendimi yitirip gittiğim.
 Bir şarkıydım ben, Tanrı da müziği,
 hâlâ kulaklarımda uğuldayan.

Yeniden olurum sessiz ve sakın
 ve çıkmaz hiç sesim;
 düşer yüzüm yeniden
 bir duaya derin mi derin.
 Bir rüzgâr gibiydim diğerlerine
 sarsarak onlara seslendikçe.
 Uzaklardaydım yanında meleklerin,
 yükseklerde, ışığın eridiği hiçlikte –
 ama Tanrı koyulaşıyor derinliklerde.

Melekler son esintilerdir
 onun doruğunun eteklerinde;
 uzaklaşmalarıysa o dallardan,
 sanki rüyada gezermişçesine.
 Orda inanırlar ışığa daha da çok,
 Tanrı'nın kapkara gücünden,
 kaçıp sığınmıştı Lucifer
 onların kardeşliğine.

Işık ülkesinin prensidir o
 ve dayamıştır alnını
 hiçliğin büyük ısıltısına, dikine;
 öyle ki, o kavrulmuş yüzüyle
 muhtaç olacak karanlıklara.
 Işıyan Tanrı'sıdır o, zamanın,
 anlar bunu uyanınca
 ve acılar içinde bağırdığı
 ve güldüğü içindir acı içinde,
 zaman inanır da mutluluğuna
 takılıp kalır yanı başında.

Yıpranmış kenarlara benzer zaman
bir kitabın sayfalarında.
Pırıltılı bir elbise,
Tanrı'nın fırlatıp attığı
ama o Tanrı, derinlik demektir ya,
uçmaktan yorulur da
kaçar saklanır her seneden
saçlarıyla kökler misali
uzayıncaya dek tüm nesnelerden.

SEN yalnızca eylemde ele geçersin
ellerle aydınlanırsın sadece;
her türlü anlam sadece bir misafirdir
ve kaçmak ister dünyadan öte.

Düşünülmüştür her anlam
hissedilir ince kıyılarından
onu birinin dokuduğu
sen ama gelir kendini bahşedersin
ve ele geçirirsin kaçak yolcuyu.

Bilmek istemiyorum, neredesin,
konuş benimle her yönden.
Senin uysal Evangelist'in
kaydeder her şeyi ve unuttur
bakmayı nereden geldiğine sesin.

Yürüyorum hep sana doğru
yürüyorum olanca gücümle
çünkü ben kimim ve sen kimsin,
anlamıyorsak eğer birbirimizi?

HAYATIM aynı giysiye sahip ve aynı saçlara
eski çarların ölüm anındaki gibi.

Güç yalnızca yabancılaşır benim ağzıma,
ama ülkelerim suskunlukla çevrelediğim
toplantılar arkamda sırayla
ve duyularım hükümandır hâlâ.

Dua etmek onlar için hâlâ: Güçlendirmek demek,
inşa etmek tüm ölçülerin dışında, öyle ki korku
bir büyüklük gibi görünür ve güzeldir, –
ve: Her diz çöküş ve içten güvenmeyi
(diğerleri onu görmediğinde)
altın rengi ve mavi ve
rengârenk kubbelerle yüceltmek.

Çünkü nedir kiliseler ve manastırlar,
yükselişleriyle ve kuruluşlarıyla,
arp olarak ses veren teselliler,
yarı bağışlanmışların elleri gezinir üstünde
bakirelerin ve kralların önünde.

VE Tanrı yazmamı buyursaydı:

Zulüm krallara vergidir.
Zulüm sevginin önündeki melektir
ve bu bağlantı kurulmadan
benim için geçit yok zamana.

Ve Tanrı resmetmemi buyursaydı:

Zaman benim en derin acım ya
öyleyse koyardım onun kefesine:
Uyumayan kadını, yara izlerini,
zengin ölümü (ödesin diye onları)
kentlerin korku veren bayramlarını,
deliliği ve kralları.

Ve Tanrı inşa etmemi buyursaydı:

Zamanın kralıyım ben ya.
Ama senin için ben yalnızca
gizli tanıyıyım yalnızlığının
ve ben kaşın altındaki o gözüüm...

Seyreden omzumun üstünden
ebediyetten ebediyete.

BİNLERCE dinbilimci daldı
senin isminin eski gecesine.
Bakireler sana uyandı,
delikanlılar geçti gümüşler içinde,
parıldadı sende, sen ey savaş.

Senin kıvrımlı uzun yollarında
şairler birbirlerine rastladı
güzel seslerin kralıydılar
yumuşak, derin ve ustaydılar.

Sen tatlı akşam saatisin,
tüm şairleri birbirine benzeten
gizlice ağızların içine giren
bir buluş yapmış duygusuyla
çevreler seni her biri muhteşem.

Yüz binlerce arp kaldırır seni yükseklerle
suskunluklardan oluşan dalgalanmalar gibi.
Ve fırlatırdı senin eski esintilerin,
tüm nesnelere ve tüm ihtiyaçlara,
havasını senin muhteşemliğinin.

HER bir yana savurdu seni şairler
(bir fırtına esti tüm sayıklamalardan)
ama ben seni toplamak istiyorum tekrardan
öyle bir kabın içine ki, seni gönendirsin.

Yürüyorum değişken rüzgârlar içinde
binlerce kez sensin rüzgârı doyuran
toparlayıp götürüyorum ben ne bulursam:
Çanak olarak kullanır seni kör adam,
çok derinlere gizler seni ötekiler
ama dilenci göz önünde tutar;
bazen de bir çocukta bulunur
seni anlatan en büyük parçan.

Görüyorsun, durmadan arayan biriyim.

Öyle biri ki, ellerinin ardında saklayan kendini
yürüyüp giden sanki bir çoban
(istersen onu şaşkırtan bakışı,
yabancı bakışları çek ondan)
Seni tamamlamayı hep hayal eden biri
ve: Ancak kendini tamamlayan.

SOBOR'da güneş az bulunur.
İnsanlardan oluşmuş duvarlar
ve yaşlı insanlar ve bakireler
arasından sıyrılır kanatlarını aşmış gibi
altın kapı, Kayzer-Kapısı.

Kaybolur kapının sütunlarında
duvar ikonaların ardında;
sessiz durur ikonalar gümüş içinde
taşlar, bir koroymuşçasına yükselir
ve tekrardan taşlara inerler sonra
ve susarlar eskisinden de güzeller.

Onların üstünde, gecenin mavisi sanki,
yüzü oldukça solgun,
asılı durur seni sevindiren kadın:
Bekçisi kapının, sabah jalesi,
seni çiçeklerle saran vadi
ve vermeden hiçbir ara.

Kubbeler senin oğlunla dolu
çepçevre tutuyor yapıyı.

Tahtında dinlenmek istiyorsun mutlu,
bense seyrediyorum ürpererek.

BİR hacı olarak girdim içeri
ve duyumsadım acı içinde
seni alnımda bir taş gibi.
Işıklarla, tam yedi tane
çevirdim senin karanlık varlığını
ve her resminde gördüm
kahverengi doğum lekesini.

Durdum dilencilerin durduğu yerde
çirkindiler ve zayıf adamakıllı
onların bir yukarı bir aşağı gezinmelerinde
kavradım seni sen ey esinti.
Köylüyü gördüm, yaşlı,
Yuvakim gibi sakallı,
anladım, yavaşça koyulaşmasından
ve daha birçok benzerlikten,
hissettim seni, hiç olmadığı kadar ince
sözlerle açıklanmaz biçimde
onda ve her insanda.

Bırakıyorsun zamanı akışına
hiç de huzurlu değilsin bundan:
Köylü bulur senin anlamını
tutar kaldırır, sonra atar yere
ve tekrar kaldırır oradan.

ÜZÜM bağlarındaki bekçi gibi
kulübesi olan ve nöbet tutan
senin ellerinde Tanrı'm kulübeyim ben
ve geceyim, Tanrı'm, bir parça senin gecenden.

Bağ, çayır, eski elma bahçesi
hiçbir ilkbaharı atlamayan tarla,
mermer gibi sert bir toprakta
bile yüzlerce meyve veren incir ağacı.

Güzel bir koku yayılır yuvarlak dallarından
ve sormazsın, uyumlu olup olmadığını
özsuyu olmuş yükselir korkusuzca
senin derinliklerin önümden yavaşça.

TANRI konuşur herkesle, yalnızca onu yaratmadan önce,
sonra suskun çıkar onunla gecenin içinden.
Ama o sözler, henüz kimse başlamadan önce,
şöyledir, o bulutsu sözler:

Alıp götürecek seni duyuların,
yürü özlemlerinin bittiği yere dek
ve bana giydireceğin elbiseyi seç.

Nesnelerin ardındaki yangın ol da
gölgeleri uzayınca
örtsünler beni boylu boyunca.

Açık ol her şeye; güzelliğe ve dehşete.
Yürümelisin sadece; erişilmez değil hiçbir his.
Koparma kendini benden.
Yakında o ülke,
yaşam diye adlandırılan.

Tanırsın onu
ağırlığından.

Uzat elini bana.

YANINDAYDIM ben en yaşlı rahiplerin, ressamaların ve efsane
anlatıcılarının,
sakince hikâyeler yazardı onlar ve çizerlerdi gizli işaretlerini şöhretin.
Ve ben seni gördüm sanrılarında, rüzgârlarla, sularla ve ormanlarla
çağıldayarak Hıristiyanlık'ın kıyısında,
ve sen öyle bir ülkesin ki, aydınlatılamayan.

Anlatmak istiyorum seni, görmek her yanını ve betimlemek,
kırmızı toprakla ya da altınla değil, mürekkeple elma ağacı
kabuğundan;
bağlayamam seni incilerle de olsa sayfalara
ve duyularımın bulup yarattığı en titrek resmi bile
aşıp gidersin sen hemen yalın varlığıyla.

O yüzden sendeki nesneleri adlandırmak istiyorum mütevazı biçimde,
söz etmek istiyorum en yaşlı krallardan ve nereden geldiklerinden
ve yaptıklarından, savaşlardan söz etmek sayfalarımın kenarında.

Yersin, topraksın sen. Zamanlar senin için yaz mevsimi sanki,
yanındakileri de başka türlü düşünmezsin en uzaktakilerden
ve seni daha derine ekip daha iyi yeşertmeyi öğrenip öğrenmediklerini:
Yalnızca hissedersin hafiften etkilendiğini benzer hasatlardan
ve ne ikinciye ne de orakçıyı duyarsın sen, üstünde gezinen.

SEN gitgide koyulaşan zemin, sabırla katlanırsın duvarlara.
Belki de yalnızca bir saat zaman bırakırsın kentlerin varlığına
ve belki de yalnızca iki saat kiliselere ve ıssız manastırlara,
bırakırsın beş saat daha kurtulanların çabalarına
ve daha yedi saat köylünün günlük uğraşına – :

Yeniden orman su ve büyüyen çalılık olmadan,
o kavranamayan korkunun saatinde,
eksik kalmış resmini
geri isterken tüm nesnelerden.

Tanı bana azıcık zaman daha: Sevmek istiyorum nesneleri
kimsenin sevmediği gibi
oluncaya dek onlar sana layık ve kapsamlı.
Yalnızca yedi gün istiyorum, yedi,
onunla ilgili hiç kimsenin yazmadığı
yedi yalnızlığın sayfasını.

Kime verirsen bu kitabı, o alınca ellerine,
eğilip kalır sayfaların üstünde.
Ya da sen alırsın onu ellerine,
yazmak için bizzat kendin.

UYANDIM sadece bir çocuk olarak,
öylesine kuşkusuz güvenen
her korkudan sonra ve her geceden
seni tekrar göreceğini bilen.
Biliyorum, ne zaman ölçmeye kalksa düşüncem,
ne denli derin, ne denli uzun, ne denli uzak - :
sen ama sensin, sensin, sen
zamanla çevrelenmiş titreşen.

Bence, sanki şimdi ben aynı zamanda
çocuk, delikanlı ve adam ve daha fazlası.
Hissediyorum: Halka zenginleşir yalnızca
ancak o tekrar geri döndüğünde.

Teşekkür ediyorum sana, sen ey derin güç,
gitgide daha sessizce beni yoğuran
sanki bir sürü duvarın arkasından;
ancak şimdi sadelik dolar günüme
ve kutsal bir yüz gibi
düşer karanlık ellerime.

BİR süre önce yoktum ben,
biliyor musun? Ve hayır diyorsun sen.
Hissediyorum o an eğer telaşa kapılmazsam
göçüp gitmiş olmayacağım hiçbir zaman.

Rüya içindeki rüyadan daha fazlasıyım ben.
Ancak bir kıyıya ulaşmayı özleyen,
bir güne ya da bir sese benzeyen;
kayıp giderken ellerinin arasından yabancılaştan,
çeşit çeşit özgürlüklere varacağını sanan
eller hüznle çekilir bu işten.

Böylece karanlık yalnızca sana kalan
ve boş ışıklar içine doğru büyürken,
yükselir bir dünya tarihi
gitgide daha kör bir taşın içinden.
Var mı biri hâlâ onu inşa etmekte olan?
Kalabalıklar yine kalabalıkları ister,
taşlar kendi haline bırakılmışa benzer

ve hiç kimse değil aslında senin hamurundan...

IŞIK gürültü eder ağacının doruklarında
ve tüm nesneler rengârenk olur ve mağrur,
dönerler sana ancak gün batımında.
Alacakaranlık, mekânın yumuşaklığı,
binlerce başın üstüne koyar binlerce elini
ve onların altında inançlı olur yabancı olan.

Tutmak istemiyorsun dünyayı daha başka
bu en usulca tavırdan başka türlü elinde.
Gökyüzünden uzatır elini kavrarsın dünyayı
ve hissedersin onu mantonun kıvrımları içinde.

Böylesine sessizdir var oluş tarzın.
Ve onlar ki sana kocaman adlar bulurlar,
uzaklaşmışlar senin komşuluğundan.

Dağlar gibi kaldırdığın ellerinden
yükseilir, duyularımıza kanunları söyleyen
kopkoyu alnıyla senin sessiz gücün.

SEN istekli olan, lütuf gelir sana
daima en eski biçimlerde.
Birisi ellerini bir araya getirdiğinde,
öylesine uysal
ve küçük bir karanlığı saran - :
Ve hisseder birdenbire senin oluştuğunu orada
rüzgâr yemiş gibi
indirir yüzünü
utanca.

O zaman dener, taş üstünde yatmayı
ve diğerlerinde gördüğü gibi ayağa kalkmayı,
gayreti saklayıp sallamak seni,
ele verir diye korkudan senin varlığını.

Çünkü seni hisseden, kalkışamaz seninle dostluğa;
ödü patlar, korkar senin için ve çalışır kaçmaya
fark edeceklerse diye seni tüm yabancılardan.

Sen çöllerdeki mucizesin,
seyyahların başına gelen.

GÜNÜN kıyısında bir saat
ve yeryüzü, her şeye hazır nasılsa.
Nedir özlediğin, ruhum, söyle açıkça:

Bozkır ol ve bozkır sen de genişle.
Olsun eski mi eski höyüklerin
koscocaman ve hayal meyal
ay inince o düzlüğe
geçmişte çoktan yok olan ülke.
Şekillen sessizlik. Şekillendir
nesneleri (çocukluğu onların
sana boyun eğeceklerdir).
Bozkır ol, bozkır ol, bozkır ol,
belki de gelir o zaman yaşlı adam,
nerdeyse ayıramam onu gecedен
ve getirir devasa körlüğünü
içeri, dikkat kesilmiş evimden.

Görüyorum oturduğunu, daldığını düşünceye,
düşünceleri varmaz benden öteye;
ona göre, ne varsa hep dolar içine,
gökyüzü, bozkır ve odam.
Yalnızca şarkıları alıp başını gitmiş,
bir kez daha başlanamayan;
yüzlerce, binlerce kulaktan
içmiş onları rüzgâr ve zaman;
divanelerin kulaklarından.

AMA yine de: Mümkün olur benim için,
sanki her bir arkıyı
içimde onun için biriktirmiim.

Suskun oturur titrek sakalıyla,
kazanmak ister kendini yeniden
arkılarının yoluyla.
O zaman kapanırım dizlerine:

Ve arkıları akarlar ona
ağıldayarak geriye.

İKİNCİ KİTAP
Hacılığa Dair
(1901)

ŞAŞIRTMAZ seni fırtınanın vahameti, –
 gördün çünkü onun gelişip güçlendiğini; –
 kaçıyor ağaçlar. Kaçışları
 yaratıyor yürüyen bulvarlar.
 Bilirsin o zaman, kimden kaçırırsa onlar,
 senin de odur varmak istediğin,
 hep onu mırıldanır duyuların,
 durmuş pencerede seyrederken.

Yaz mevsiminin haftaları hareketsiz,
 yükselmiş ağaçların kanı,
 şimdi hissedersin, düşeceklerini
 her şeyi başlatana gerisin geri.
 Zannediyordun ki güç tanır
 sen tutunca elinde meyveyi
 ama güç yeniden anlaşılmaz oldu
 ve sen de yeniden misafir.

Yaz mevsimi senin evindi sanki,
 bildiğin içindeki her şeyi,
 çıkıp dışarı şimdi yol almalısın kalbine
 düzlüklere açılır gibi.
 Başlıyor büyük yalnızlık,
 günler sağırlaşmakta,
 duyularından çeker alır rüzgâr
 dünyayı kuru bir yaprak misali.

Çıplak dallar arasından bakar
 sahip olduğunu gökyüzü;
 yeryüzü ol şimdi ve akşam duası
 ve ona denk bir memleket.
 Mütevazı ol şimdi bir nesne gibi,
 büyümüş, yakışmış gerçekliğe, –
 o kimse ki, kendisinden söz edilen
 hissetsin seni alınca ellerine.

DUA ediyorum tekrar, ey haşmetmeap,
duyuyorsun beni yine rüzgârın içinden,
çünkü hiç kullanılmayan derinliklerim
baş döndüren sözcüklere muktedir.

Dalıp gitmiştim; inançsızlara
dağılmıştı benliğim parça parça.
Ah Tanrı'm, bana gülüyordu her gülen,
beni içiyordu her içen.

Avlulardan topladım kendimi
çöpler ve atık şişeler arasından,
çarpılmış ağzımla sayıkladım seni,
seni, ölçü içinde ebedi olan.
Nasıl da kaldırdım yaralı ellerimi
isimsiz bir yakarışla sana,
bulmak için tekrar gözlerimi,
bir zamanlar seni görmüş olan.

Bir evdim yangından arta kalan,
içinde bazen katiller uyuyan,
bitmez tükenmez cezaları,
kırlara sürmeden önce onları;
bir kent gibiydim deniz kıyısında
salgın bir hastalığın tehdidinde
bir ceset kadar ağır
çocukların ellerinde sallanan.

Yabancı biriydim kendime
bildiğim tek şey vardı ki onun
gençliğinde annemi incittiği
karnında taşırken beni
ve onun sıkışan yüreği
acı içinde vurmuştu testislerime.

Şimdi ama iyileştim
kurtuldum bütün suçlarımdan,
ihtiyacım var bir ortaklığa
tek bir düşünce doğrultusunda
beni bir nesne gibi kuşatan, –
kalbinin kocaman ellerine –
(yönelseler onlar bana doğru)
sayıyorum Tanrı'm bozuk para gibi kendimi
ve senin hakkın var beni israf etmeye.

BEN oyum yine, diz çöken
 önünde, rahip elbisesiyle:
 Derin duygulu, dindar yardımcı,
 seninle dopdolu, seni yaratan.
 Sessiz bir hücrenin sesi,
 önünden hayatın esip geçtiği, –
 bir dalgasın sen hep yine de
 tüm nesnelerin üzerinden akıp giden.

Başka bir şey değil. Yalnızca bir deniz,
 içinden bazen ülkeler çıkıveren.
 Başka bir şey değil güzel meleklerin
 ve kemanların suskunluğundan,
 o sözü edilmeyen şeydir,
 bütün nesnelerin meylettği
 güçlü ışığına dayanılmayan.

Sen her şey misin, – bense bir,
 kendini veren ve karşı gelen?
 Ben neyim genel olandan başka,
her şey değilsem eğer, ağlayınca,
 sen o biri misin bunu duyan?

Duyuyor musun başka bir şey yanımda?
 Var mı bir ses benimkinden başka?
 Bir fırtına mı bu? Ben de tek'im,
 ormanlarım sana el sallayan.

Bir ezgi varsa, kısık, hastalıklı,
 beni duymana engel olan, –
 ben de bir ezgiyim, duy beni,
 yapayalnız ve hiç duyulmamış olan.

Ben hâlâ oyum, korkarak hep
bazen sana, kim olduğunu soran.

Her gün batımından sonra
yaralanırım ve kalırım öksüz ve yetim,
solgun biriyim, kopmuş her şeyden
ve hor gördüğü her topluluğun,
benzer tüm nesneler manastırlara
içinde tutsak tutulduğum.
Muhtacım sana o zaman, ey bilen kişi,
her kederin uysal kardeşi,
sen ey derdimin sessiz şahidi,
sen Tanrı, su ve ekmek gibi gereksinim duyduğum.
Bilmezsin belki de, nasıldır
uykusuz insanlar için, geceler:
Haksızdır onların hepsi de o zaman,
çocuk, bakire ve yaşlı adam.
Sıçrarlar ölüm emirleri verilmişçesine,
çepeçevre sarılmış siyah nesnelerle
ve beyaz elleri titremekte,
karışmış da vahşi bir yaşamın içine,
benzer bir av sahnesindeki köpeklerle.
Geçmiş durur henüz önlerinde,
ölüler bulunur ancak gelecekte,
paltolu bir adam kapıda beklemekte,
yok henüz bir sabah işareti,
ne gözle görülen ne de kulağa gelen
ne de işitilir ötüşü bir horozun.
Kocaman bir ev gibi gece.
Yaralı ellerin büyüttüğü korkuyla
yıkıp duvarları kapılar açarlar, –
ama uzanır önlerinde sonsuz koridorlar
ve yoktur hiçbir çıkış kapısı.

Ve böyledir, Tanrı'm, her bir gece;
daima uyanır da birileri,
giderler, giderler ve bulamazlar seni.
Duyuyor musun onları körlerin adımlarıyla
karanlığa girerken?
Kıvrılarak inen merdivenlerde,
duyuyor musun dua ettiklerini?
Duyuyor musun kara taşlar üzerine yuvarlanışlarını?
Duymalısın ağladıklarını; çünkü ağlıyorlar gerçekten.

Arıyorum seni, çünkü geçip gidiyorlar
kapımın önünden. Nerdeyse görüyorum onları
kimi çağırmalıyım, seni değil de kimi,
ki daha karanlık ve daha da gecedir geceden.
O tek kişiyi, lambasız nöbet tutan,
yine de korkmayan; o derinliği, ışığın
henüz erişip aydınlatamadığı, ama bildiğim,
çünkü o ağaç olup fışkırır oradan
ve yavaşça
koku olup eğilmiş yüzüme
yükseilir topraktan.

SEN ey ebedi olan, gösterdin bana kendini
seviyorum seni bir oğlu sever gibi
çocukken beni terk edip giden,
çünkü çağırmıştı onu kader bir taht için,
uzanır ülkeler vadiler misali önünde.
Kaldım ben bir ihtiyar gibi geride,
büyük oğlunu artık hiç anlayamayan,
kendi tohumunun iradesinin peşinden koştuğu
yeniliklere pek akıl sır erdiremeyen.
Titrerim bazen bu derin saadetinin önünde,
seyahat edersin bir sürü yabancı gemide,
bazen de geri dönmeni isterim bana,
seni besleyip büyüten karanlığa.
Korkarım bazen de sen sen değilsin diye,
kendimi bırakıp gittiğim zaman, zamana.
Okurum adını o zaman: Evangelist
diye yazılı hep sonsuzluğunun karşısında.

Ben babayım; ama oğul daha fazlası,
her şey, bir babanın olduğu ve de
olamadığı, serpilip büyümeli onda;
o kendisidir geleceğin ve yinelenmenin
o bir kucaktır, o bir umman.

Hiç aşığılama yok sana olan dualarımda:
Eski kitaplarda araştırmış gibi,
sana ne denli benzediğimi.

Sevgi vermek istiyorum sana. O ya da bu şekilde...

İnsan bir babayı sever mi? Gitmez mi
terk edip, bana yaptığın gibi, suratı asık
onun yardım edemeyen boş ellerini bırakıp?
Bırakmaz mı sessizce onun solmuş sözlerini
pek fazla okunmayan eski kitaplara?

Nasıl bir su mecrasından ayrılıp giderse,
kopulmaz mı onun kalbinden öyle neşeye ve kedere?
Baba bizim için değil mi geçmişte kalan biri;
geçmiş yıllar, gitgide bize yabancılaşan,
eskimiş tavırlar, modası geçmiş giyim,
buruşmuş eller ve rengi uçmuş saçlar?

Aslında kendi zamanı için o bir kahraman,
bir yaprak o, biz büyüyünce kopan.

BİZE özen gösterişi sanki gün ışıması,
 sesi ise gelir bir taş gibi bize, –
 uymak isteriz hep sözlerine,
 ama doğru dürüst işitemeyiz bile.
 Onunla aramızdaki büyük trajedi
 öyle gürültü olur da, anlamak için birbirimizi
 görürüz yalnızca ağzının aldığı şekilleri,
 dökülür dökülür de heceler, yok olurlar.
 Uzaktan da uzak oluruz ona böylece,
 sarmalasa da uzaktan aramızdaki sevgi,
 ancak kalınca ölmek zorunda bu gezegende,
 anlarız, yaşamış olduğunu yine bu gezegende.

O bizim babamız. Ve ben – ben
 baba mı demeliyim sana?
 Bin kere ayırmaktır bu kendimi senden.
 Benim oğlumsun sen. Tanırım seni,
 insanın tek ve sevgili oğlunu tanıdığı gibi, hani
 olsa bile kocaman ya da yaşlı bir adam.

KÖR et gözlerimi; yine de görürüm seni,
 kapat kulaklarımı: Duyabilirim seni,
 ayaklarım olmadan da gelebilirim sana,
 çağırabilirim seni ağzım olmadan da.
 Koparsan da kollarımı, tutarım seni,
 yüreğimle, ellerimle olduğu gibi,
 kapatsan da yüreğimi, beynim çarpacak
 ve beynime salsan da alevler,
 kanımın her damlasında taşıyım seni.

RUHUM bir kadın gibidir senin önünde;
Naemi'nin ipine benzer ve Ruth'un.
Gündüzün dolaşır ekin demetlerinin çevresinde
ağır işlerle uğraşan bir hizmetçi gibi.
Ama akşam olunca iner dereye
yıkanır, temizlenir, giyinir güzelce
ve sana gelir açar örtüyü ve yatar ayaklarının dibine.

Gece yarısında eğer sorarsan ona, der ki,
tüm masumluğuyla: Ben Ruth'um, hizmetçi kız.
Aç kanatlarını hizmetçi kızın üstüne
çünkü sen vârisin.

Sabah oluncaya dek uyur ruhum
ayaklarının yanında, ısınır kanınla.
Ve önünde bir kadın durur ve o benzer Ruth'a.

SEN vârisin.
Oğullar vâristir,
çünkü ölür babalar.
Oğullar kalır ve çiçek açarlar.
Sen vârisin:

SANA miras kalır yeşil,
 eski bahçelerin yeşili ve sessiz mavisi
 çökmüş gökyüzünün.
 Güneşlerin sözünü ettiği
 kırağısı binlerce yılın, birçok yaz mevsimi
 ve birçok ilkbahar coşku ve serzeniş dolu
 genç bir kadının mektupları gibi.
 Miras kalır sana sonbaharlar, gösterişli giysiler gibi
 şairlerin hatıralarında yatan
 ve tüm kışlar, yetim kalmış memleketler gibi
 sanki sokulurlar sana yavaştan.
 Miras kalır Venedik ve Kazan ve Roma
 Floransa sana ait ve Pisa Katedrali
 Troitse Lavra ve Manastır
 Kiev bahçelerinde karışıklık yaratan
 yollar, karanlık ve dolambaçlı –
 Moskova çanları ile anımsatır hatıraları
 ve sesler senin olacak: Kervanlar, borazanlar, diller,
 yeterince derinden gelen her şarkı
 senin yanında parlayacak sanki bir mücevher.

Senin için bir araya gelir şairler
 ve baş döndüren ve zengin resimler biriktirirler
 ve olgunlaşırlar benzetmelerle dışarı çıktıklarında
 ve öylece yalnızdırlar hayatları boyunca...
 Ve ressamalar boyar resimlerini yalnızca
 sen tekrar alaysın diye *geçici olmayan* doğayı,
 senin geçici yarattığın doğaya karşılık:
 Her şey ebedi olur. Bak, kadın da çoktan
 Mona Lisa'da olgunlaşmış şarap gibi;
 asla istemez başka bir kadın olmayı,
 çünkü başka bir yenilik getirmez yeni bir kadını.
 Eser yaratanlar, sana benzer onlar.
 İstedikleri ebedi olan. Taş ebedi ol
 derler. Bu demektir ki: Sen ol!

Ve âşıklar da toparlar senin için:
Şair kesilirler kısa bir süreliğine
ifadesiz bir ağzı öperken, onu
biçimlendirip bir gülümseme üretirler,
sevinç getirirler alışmış olsalar da
insanları yetişkin yapan acılara,
hüzün ve acı bulunur gülümsemelerinde;
uyanır uyumakta olan özlemler,
ağlamak için yabancı göğüslerde.
Anlaşılmaz şeyler biriktirir ve ölürler,
hayvanlar nasıl ölürse, bir şey anlamadan, –
ama belki de torunları olacak,
onlarda olgunlaşır yemyeşil hayatları;
olacaksın sen de onların mirasçısı
rüyadaymış gibi görmeden öylesine veren.

Sana doğru akar hep nesnelerin fazlası.
Fıskiyelerin üst çanaklarından
fazlalıklar çözülmüş saçlar gibi
en son çanağa nasıl akarsa durmadan, –
zenginlik senin vadine akar böylece,
nesneler ve düşünceler taşıdığı zaman.

BEN senin en önemsiz kullarından biriym,
 küçücük bir hücreden hayata bakan
 ve insanlara nesnelerden daha uzak olan
 çekinen olup bitenleri tartmaya.
 Olsa da böyle görmek istersen beni karşında,
 belirirken çehrende karanlık gözlerin,
 öyleyse haddini bilmezlik olarak alma
 dersem ki sana: Yaşamıyor kimse hayatını.
 İnsanlar tesadüflerden ibaret, sesler, parçalar
 günlük hayatlar, korkular, birçok küçük mutluluklar,
 daha çocukken kıyafet değiştirmiş, mumyalanmış,
 maske olarak geçerli, suskun suret olarak.

Düşünüyorum da: Hazine daireleri olmalıydı
 bütün bu hayatların bırakıldığı
 hiç gerçek birinin içinde bulunmadığı
 sanki tanklar veya sedyeler ya da beşikler
 veya yalnız başına ayakta duramayan
 elbiseler gibi düşerken yaslanan
 kabarık taşlardan yapılmış kalın duvarlara.

Ve ben alıp başımı gidince akşamları
 içinde yorgun düştüğüm bahçemden dışarı, –
 biliyorum; her yol götürür beni o yöne
 yaşanmamış hayatların tersanesine.
 Hiçbir ağaç yok orada, sanki kurumuş toprak
 çevresi duvarlarla sarılı, yedi kere
 hiç penceresi yok sanki hapisane.
 Demir sürgülü büyük kapıları,
 engeller oraya varmak isteyenleri
 insan eliyle yapılmış parmaklıkları.

AMA yine de, herkes bir gayret içinde
kurtulmak için onu tutan zindandan, –
büyük bir mucize oluşur dünyada:
Hissediyorum: *Yaşanıyor tüm hayatlar.*

Kim yaşıyor ki? Nesneler mi,
çalınmamış bir melodi gibi
geceleri bir arpın içinde duran?
Sular üstünden geçen rüzgârlar mı,
dallar mı, işaret veren,
kokularını yayan çiçekler mi
ya da yaşlanan uzun bulvarlar mı?
Sıcacık hayvanlar mı, yürüyüp giden;
yoksa kuşlar mı, korkup havalanan?

Kim yaşıyor? Tanrı'm, sen mi yaşıyorsun, –
hayatı?

SEN o yaşı adamsın, saçları
isten, kurumdan kavrulup yanmış,
o görkemli görünmez kişi,
elinde hep çekiç tutan.
Demirci ustası, yılların şarkısı,
sürekli örsün başında duran.

Pazar günü nedir bilmeyen,
kendini işine adanmış biri,
ölesiye yorulan kılıcı döverken,
henüz parlak ve kaygan olmamış diye.
Bizde değirmen ve testere sustuğu zaman
herkes yorulmuş ve tembelken,
duyulur senin çekiç seslerin
kentin tüm çanlarından.

Sen reşit olansın, ustasın
bir şey öğrendiğini görmedi kimse;
tanınmayan biri, uzaklardan gelen,
hakkında bazen fısıltılı, bazen yüksek
sesle sözler söylenen, rivayetler edilen.

RİVAYETLER dolaşır, seni tahmin eden
ve şüpheler, seni beirsizleştiren.
Tembeller ve hayalperestler
kendi hezeyanlarına güvenmeyen
isterler ki kanasın dağlar
ondan önce asla inanmazlar.

Ama sen eğersin başını.

Dağların damarlarını açabilirsin sen
büyük bir mahkemenin göstergesi;
ama ilgilendirmiyor hiç seni
inanmayanlar.

İstemiyorsun hilelerle mücadeleyi
ve aramayı sevginin ışığını
çünkü ilgilendirmiyor seni
Hristiyanlar.

İlgilenmiyorsun soru soranlarla,
sakin bir çehreyle
gözlersin onu taşıyanları.

SENİ arayan herkes, arar yanlış yerde.
Seni bulanlar ise, seni bağlar
bir davranışa ya da resme.

Bense kavramak istiyorum seni
toprağın kavradığı gibi;
ben olgunlaşırsam
olgunlaşır
senin dünyan.

İstemiyorum senden güç göstermeni
ispat etmek için kendini.
Biliyorum zamanın adı
başkadır
senden.

Bir mucize gösterme bana.
Hak ver kanunlarına,
bir nesilden ötekine
kendini daha da açık eden.

BİR şey düşürürsem eğer pencereden
 (olsa bile çok küçük bir şey)
 nasıl da düşer yerçekimi kanunu
 güçlü bir rüzgâr gibi denizden
 her topun üstüne ve her çileğin
 ve taşır onu dünyanın merkezine.

Her nesne gözlenmekte
 uçuşa hazır bir yardımseverlikle
 her taş ya da her çiçek
 ve her küçük çocuk gecede.
 Yalnızca biz, haddini bilmez, isteriz
 bazı bağlantılardan çıkıp dışarı
 özgürlüğün boş alanında,
 kendimizi akıllı güçlere bırakmak
 yerine bir ağaç gibi yükselmeyi.
 En uzağa götüren yollara
 sessiz ve isteyerek kendini bırakmak yerine,
 düğümlemişiz bir şekilde, –
 kendini kapatan kişi her çevreye,
 yapayalnızdır o şimdi adlandırılmaz biçimde.

Öğrenmesi gerekir nesnelerden,
 başlayıp tekrar bir çocuk gibi,
 çünkü onlar, Tanrı'nın kalbinde olanlar,
 kopmazlar hiçbir zaman ondan.
 Yapabilmeli bir şeyi tekrardan: *Düşmek*,
 sabırla ağır olanda dinlenmek,
 haddini aşarak, tüm kuşların
 uçmada önüne geçmeyi istemek yerine.

(Çünkü melekler de uçmuyor artık.
 Ağır kuşlara benziyor melekler,
 onun çevresinde oturup zikreden;
 kuş yıkıntılarına, penguenlere benzerler,
 kahırdan yok olup gidenlere...)

KASTETTİĞİN alçakgönüllülük. Çehreler
 Öne eğilmiş sessizce seni anlamada.
 Genç şairler öyle yürür
 akşam olurken uzak bulvarlarda.
 Öyle durur köylüler bir ölünün etrafında
 eğer ölüme verilen bir çocuksa
 ve ne olursa olsun, hep aynıdır:
 Olağanüstü bir şey vardır ortada.

Seni ilk kez algılayan birini
 rahatsız eder komşusu ve saat,
 başı öne eğik senin izinden gider,
 sanki dopdolu ve yaşlanmış gibi.
 Daha sonra yönelir doğaya
 rüzgârları ve uzakları hisseder,
 seni işitir, çayırlar fısıldarken,
 seni görür, yıldızlar şarkı söylerken
 ve seni artık unutamaz o
 ve ne varsa hepsi senin cüppen.

Yenisin onun için yakınsın iyi
 ve çok güzel bir yolculuk gibi,
 sessiz gemiler içinde usulca
 yapılan bir nehrin üstünde.
 Topraklar geniş, rüzgârlı, düz,
 terk edilmiş kocaman bir gökyüzüne
 ve yaşlı ormanların emrine.
 Yaklaşan küçük köyler
 kaybolur tekrar çan sesleri gibi,
 bir dün ve bir bugün gibi,
 gördüğümüz her şey nasılsa öyle.
 Ama bu nehir yolculuğunda
 şehirler çıkar ortaya daima
 ve gelirler kanat çırpışları gibi
 bu görkemli geziyi karşılamaya.

Bazen çevirir rotasını gemi
köy ve kentten uzak ıssız yerlere,
dalgalar bir şey beklermiş gibi, –
sanki yersiz yurtsuzları...
Onlar için durur küçük arabalar
(her birinin önünde üç atı)
aceleyle dalarlar gecenin içine
görünmez olan bir yolun üstünde.

BU köyde yer alır en son ev
öylesine yalnız, sanki son evi dünyanın.

Köyün engel olmadığı cadde
yavaşça akar gecenin içine.

Küçük köy bir geçit yalnızca
iki dünya arasında, esrarlı ve korkutucu
evlerin önünden geçen bir patika yerine.

Köyü terk edenler uzun yol alır
çoğu da belki ölür yolda kalır.

BAZEN kalkar akşam sofrasından biri
ve çıkar dışarı ve gider, gider ve gider,-
doğuda duran bir kiliseye.

Ve çocukları onu kutsarlar sanki ölmüş gibi.

Ve evinde ölünce onlardan biri
kalır içerde, masada ve bardakta,
o zaman çocukları çıkar dışarı
gitmek için unuttuğu o kiliseye.

GECE bekçisi deliliğin ta kendisi,
çünkü uyumaz nöbet tutar.
Her saat başı gülerek durur
ve bir isim arar geceye uygun
ve adlandırır onu: Yedi, yirmi sekiz, on...

Ve bir üçgen tutar elinde,
titrediği için, kenarına dokunur
çalamadığı borazanın ve tutturur
bir şarkı adanmış tüm evlere.

Çocuklar için güzel bir gece,
duyarlar hulyalar içinde, nöbet tuttuğunu deliliğin.
Ama kırarlar zincirlerini, köpekler
dolaşır dururlar evlerin çevresinde
ve titrerler, o geçerken önlerinden
ve korkarlar yeniden gelecek diye.

HABERİN var mı o azizlerden Tanrı'm?

Hissediyorlardı kapalı manastır hücrelerinin
sanki çok yakın durduğunu alaya ve gülüşmelere,
girdiler daha da derin toprağın içine.

Her biri soluk alırken ışığı ile
tüketti çukurun içindeki havayı,
unuttu yaşını ve kendi suretini
ve yaşadı penceresiz bir ev gibi
ve ölmedi, ölüydü zaten uzun süreden beri.

Çok az okurlardı; kurumuştu çünkü her şey,
sanki kitapları don vurmuştu,
nasıl sarkarsa kemiklerinden giysileri
öyle sarkardı manası her kelimeden.
Artık konuşmuyorlardı birbirleriyle,
hissedince kendilerini karanlık koridorlarda,
uzun saçlarını sarkıtıyorlardı kestirmeden,
bilmiyordu hiçbir komşusunun
ölüp ölmediğini ayaktayken.

Yuvarlak bir mekânda,
gümüş lambaların yağlarla beslendiği,
toplanırlardı yoldaşlar bazen
altın bahçelermiş gibi, altın kapıların önünde
ve bakarlardı hayallerine kuşku içinde
ve hışırdatırlardı hafiften uzun sakallarını.

Hayatları bin yılı bulmuş sanki,
gece ile gündüz diye ayrılmadığından beri;
sanki fırlatılmışlardı büyük bir dalga ile
ana rahmine gerisin geriye.
Yusyuarlak otururlardı bir embriyo gibi
kocaman baş ve minik ellerle
ve yemezlerdi yemek, sanki beslenirlerdi
çevrelerini saran kara toprak ile.

Şimdi gösteriyorlar onları binlerce hacıya,
kentleri, stepleri aşır manastıra gelen.
Yatmaktalar üç kere yüzyıldan beri
ve vücutları çürüyüp dökülemedi.
Karanlık yığılır sanki ışıık tüter gibi
uzanmış uzun vücutlar üstüne,
korunmuş örtülerin altında gizlice,-
ve ellerinin kenetlenmiş tutuşu
durur bir dağ gibi göğüslerinde.

Yüceliğın güçlü, büyük baronu:
Unuttun mu bu gömülenleri
onları çok isteyen ölüme göndermeyi,
girdiler diye onlar toprağın derinine?
Onlar ki, ölülerle kıyaslanırlar
benzemiyorlar mı daha çok ölümsüzlüğe?
Bu mu ölülerinin büyük yaşamı
zamanın ötesine aşması gereken?

Uyuyor mu hâlâ onlar senin planlarına?
Ölümsüz kaplar mı kazandırıyorlar sana
sen ki, tüm ölçüleri aşan ölçüsüz
istediğın, doldurmak onu kendi kanınla.

GELECEĞİN kendisinin, büyük tan ağarması
sonsuzluğun ovaları üstüne.
Zamanın gecesinden sonraki horoz ötüşü,
kırağısın, genç kız ve sabah duası
yabancı adam, anı ve ölüm.

Şekil değiştiren kişi durmaksızın,
yapayalnız beliren kaderin içinden,
ne övgüye değen ne de şikâyet edilen
anlatılamaz sanki vahşi bir orman.

Nesnelerin anlamısın sen,
varlığının son sırrını ele vermeyen,
kendini başkalarına hep başka türlü sunan:
Gemiye kıyıymış gibi, kıyıya gemi.

SEN yara izleri manastırısın.
 Otuz iki eski katedralli
 ve elli kiliseli, duvarları
 örölmüş opal ve kehribar parçaları ile.
 Manastır avlusundaki her şeyin üstünde
 senin müziğinin bir mısrası
 ve başlar görkemli kapı.

Rahibeler oturur uzun evlerde
 kara kız kardeşler, yedi yüz on tane.
 Bazen kuyuya gelir birisi
 ve durur orda bir resim gibi
 ve birisi, akşam güneşlerinde
 yürür incecik sessiz caddelerde.

Ama hiç görünmez çoğunluğu;
 kahlrlar evlerin sessizliğinde
 ya da kemanların hasta göğsünde
 kimsenin çalmadığı bir melodi gibi...

Ve kiliselerin etrafı çepeçevre,
 sarılmış baygınlaştıran yaseminlerle,
 mezarlıklardır onlar sessizce
 dünyadan söz eden taşlar gibi.
 Artık hiç olmayan o dünyadan,
 olsalar da manastırın bitişğinde,
 yüzleri güne dönük, günlük işlere
 ve hazırlar neşeye ve hileye.

O geçmişe ait: Sen ise şimdide.

Bir ılık oyunu olarak akar o hâlâ
 hiç ilgilenmeyen bir yılın üstünde;
 ama sana, akşama ve şairlere
 ağlayan şehirler altında,
 karanlık şeyler ifşa olunur.

DÜNYANIN kralları yaşlı
olmayacak hiç vârisleri.
Oğullar ölür çocuk yaşta,
solgun yüzlü kızları ise
hasta taçları bırakırlar şiddete.

Halk bozuk para yapar onları,
günümüzdeki dünyanın efendisi
makinelere çevirir, uzatıp ateş içinde,
isteklerine homurdanarak boyun eğen;
ama olmaz mutluluk onlarla birlikte.

Demir madeni hasret içinde. Ve terk edilmiştir;
ister küçük bir hayatı öğreten
bozuk paraları ve tekerlekleri.
Ve fabrikalardan ve kasalardan
dönecekler gerisin geriye
açılmış dağların damarlarına
ve onlar kapanırlar arkalarından.

HER şey yeniden büyük olacak ve heybetli.
Topraklar düzgün ve sular dalgalı,
ağaçlar devasa ve duvarlar çok alçak
ve vadilerde güçlü ve bin bir çeşit halk
çobanlık yapan, toprağı sürüp işleyen.

Ve olmayacak kiliseler Tanrı'yı tutuklayan
bir kaçak gibi ve sonra da yasını tutan
hapsolmuş ve yara almış bir hayvan misali, –
evler sevecen ve kapısı açık tüm çalanlara
ve sınırsız bir feragat duygusu
tüm davranışlarda sende ve bende.

Beklemek yok öteki dünyayı ya da yukarı bakmak
yalnızca özlem ve ölümü soysuzlaştırmamak
ve dünyaya hizmet ederken arınmak
kalmasın diye insan acemi onun ellerinde.

SEN de büyük olacaksın. Büyük o birisinden de,
şimdi yaşamak zorunda olan kimsenin diyebileceğinden.
Çok daha alışılmamış ve sıra dışı
ve yaşlı bir adamdan daha yaşlı.

Hissedileceksin: Güzel bir koku yayılırcasına
yakın geçmişin bir bahçesinden;
hasta birinin sevmesi gibi en sevdiği eşyaları,
sevecekler seni duygu dolu ve inceden.

Dua etmek olmayacak, insanları zorlayan
bir arada olmaya. Sen *değilsin* bu topluluktan;
seni hissedenden ve varlığına sevinen
olacak dünyadaki biricik insan:
Dışlanmış biri ve topluluğun bir üyesi,
biriktirilmiş ve israf edilmiş aynı zamanda;
gülümseyen biri, aynı zamanda yarı ağlayan,
bir ev gibi küçük ve bir ülke kadar muazzam.

Hiç huzur olmuyor evlerde, yalnızca
ölürse biri ve onu dışarı taşırlarsa
ya da biri gizli bir emirle
alır hacı bastonunu ve hacı yakasını,
yolu sormak için yabancı diyarlarda
ki o, seni beklemektedir orada.

Hiç boş değil oranın caddeleri,
sana gelmek isteyenler ve o güle,
ki açar bin yılda bir kere.
Bir sürü karanlık halk ve adsız nerdeyse,
yorgundurlar sana ulaştıkları zaman.

Ama gördüm onların kfilesini;
inanıyorum o zamandan beri, rüzgârların estiğine
onların uçuşan cüppelerinden
ve sustuğuna, onlar mola verdiğiinde – :
öyle heybetliydi onların yürüyüşü düzlüklerde.

BÖYLE gitmek istiyorum ben de sana: Yabancı kapılardan
dilenerek, isteksizce beni doyuran.

Ve çok olursa yollar akıl karıştırırcasına,
katılırdım o zaman en yaşlı olanlara.

Giderdim kısa boylu ihtiyarlara,
yürüdüklerinde bakardım, rüyadaymış gibi,
sakalların dalgaları arasından dizleri
çıkar adalar gibi, hiçbir çalı ve ağaç olmayan.

Geçerdik erkekleri, ki kör onlar,
çocuklarıyla gözleri var gibi bakarlar,
nehirden su içenler, yorgun kadınlar,
birçok kadın var, ki hamile onlar.

Ve bana tuhaf bir biçimde yakın hepsi, –
erkekler sanki kendi kanımdan
kadınlar bir arkadaş bulur bende,
gördüğüm köpekler de gelir benimle.

TANRIM, birçok hacı birden olmak isterdim,
upuzun bir sıra olup sana varmak için
senden bir parça olayım diye büyük mü büyük:
Sen yaşayan, ağaçlı yolları olan bahçesin.
Böyle olduğum gibi gidersem, yapayalnız, –
kim fark eder ki? Kim *görür* sana geldiğimi?
Kimi kıskırtır, kimi heyecanlandırır ve kimi
inandırır sana?

Bir şey olmamış gibi
devam ederler gülmeye. Ama mutluyum,
yürüdüğüm için olduğum gibi, çünkü böylece
beni fark edemedi, gülünenlerden hiçbiri.

GÜNDÜZÜN kulaktan duyulansın
ulaşan fısıltıyla birçok kişiye;
gün bitiminden sonraki sessizlikte,
yavaşça tekrar toparlanan.

Gün ne denli giderek zayıflayan
tavırlarla yönelirse akşama,
benim Tanrı'm olursun o denli. Yükselir
senin ülken bir duman gibi tüm çatılardan.

BİR hacı sabahı. Sert yataklardan,
herkesin zehirlenmiş gibi kendini attığı,
ayağa kalkar ilk çan sesiyle
sıska topluluk okumak için sabah duası,
düşer üstüne güneşin ilk ışıkları:

Eğilip selam veren sakallı adamlar,
kürklerin içinden çıkan ciddi suratlı çocuklar
ve mantolarının içinde suskunluklarıyla ağır,
koyu tenli, Tiflisli ve Taşkentli kadınlar.
İslam'ın tavırları olan Hristiyanlar
çeşmenin etrafında, uzatırlar ellerini
düz çanaklar gibi, onların içine
su dolar bir ruh gibi.

Yüzlerini daldırır içine ve içerler,
sol elleriyle elbiselerini kaldırır
tutarlar suyu göğüslerine,
soğuk, ağlayan bir yüze benzeyen,
dünyadaki acılardan söz eden.

Ve bu acılar durur çepçevre etrafta
 solgun gözlerle; bilmezsin kimdir
 ve kimdiler. İşçi ya da köylü
 ya da tüccardılar, zengin yaşamı tanıyan,
 belki de tam inanmayan rahipler, sonuna varmayan,
 hırsızlar, kandırmak için fırsat kollayan,
 her şeye açık genç kızlar, bir köşede büzülüp kalan
 ve yolunu şaşırانlar bir çılgınlık ormanında - :
 hepsi de prensler gibi derin bir hüznün içinde
 fazlalıklarını üstünden atan.

Hepsi de ne bilge, çok görmüş geçirmiş,
 seçilmişler, çöllerde yaşamışlar,
 beslemiş onları Tanrı yabanıl bir hayvanla;
 yalnızlar, aşır gelmişler düzlükleri
 kararmış yanaklarında bir sürü rüzgârla,
 bir özleme tutulmuş ve korkmuş
 ama onunla yükselmiş aynı zamanda.
 Günlük hayattan kurtulmuş, girmiş
 büyük orgların ve koro şarkılarının dünyasına,
 diz çökenler, merdiven çıkarmış gibi duran;
 resimli bayraklar, hepsi çoktan
 saklanmışlar ve katlanmışlar:

Şimdi asılıyorlar tekrar yavaştan.

Bazıları durup bakıyor bir eve,
 içinde hasta olan hacılar uyuyan;
 az önce bir keşiş çıktı oradan,
 saçları karışık elbisesi kırışık,
 gölgeli yüzlü hastalıklı mavilerle
 ve iyice kararmış cinlerin zulmünden.

Eğilip selam verdi ikiye bölünür gibi,
 iki parça olup attı kendini yere
 ve şimdi o toprak bir çığlık gibi
 ağzından sarkar ve sanki
 kollarının tavrı olur büyüyen.

Ve yavaştan geçip gitti bu tuhaf hali.

Uçtu yukarı, kanatlanır gibi,
duyumsadığı rahatlama hissi
inandırıyordu onu kuş olduğuna.
Asılı duruyordu zayıf kollarında
yan yatmış bir kukla gibi
ve inanıyordu güçlü dalgalanmalarına
ve dünyanın çoktan bir vadi gibi
uzaktan ayaklarının altında durduğuna.
Birdenbire baktı inanmaz gözlerle
inmiş gibi yabancı bir ülkeye
acılarının yeşil renkli deniz dibine –
bir balıktı o kıvrıldı zarıfçe ve yüzdü
derin sulara, sessiz ve gümüşü gri
ve gördü denizanalarını mercan dallarında asılı
ve bir denizkızının saçlarını
aralarından su süzülen bir tarak gibi.
Ve karaya çıktı, bir damattı o
bir ölünün yanında, seçildiği için,
hiçbir genç kız yabancı ve evlenmemiş
cennetin çayırılarına girmesin diye.

Takip etti o kızı, adımlarını alıştırdı,
dans etti durmadan kızın etrafında
ve kolları dolandı hep kendi çevresinde.
Sonra kulak verdi, sanki bir üçüncü
kişi adamakıllı, yavaşça, katılmıştı bu oyuna
ve inanmıyordu bu dansın olduğuna.
O zaman anladı o: Şimdi dua etmeliydi;
çünkü o buydu, peygambere
bir büyük taş gibi kendini veren.
Tutarız onu, her gün dua ettiğimiz o,
hasadını yapıyoruz, daha önce ektiklerimizin,
döneriz eve dinlenen aletlerle
bir melodi gibi uzun sıralar halinde.
Eğildi, selam verdi etkilenmişti derinden.

Ama yaşlı adam, sanki uyuyormuş gibiydi,
bunu görmedi, gözü uyumuyordu halbuki.

Ve o selam için eğildi o derece derine,
öyle ki tüm uzuvlarından geçti bir titreme.
Ama yaşlı adam bunu hiç hissedemedi.

O zaman hasta keşiş asıldı saçına,
vurdu kendini bir elbise gibi ağaca.
Ama yaşlı adam duruyordu öylece ve görmedi.

O zaman hasta keşiş kendini aldı ele,
nasıl alınırsa ele bir takdis kılıcı,
vurdu ve vurdu, duvarlar hasarlandı
ve kızgınlıkla yere düştü sonunda.
Ama yaşlı adam baktı anlamaz tavırda.

Keşiş o zaman sıyırdı bir kabuk gibi elbisesini
ve diz çökerek uzattı onu yaşlı adama.

Ve bak: Ansızın geldi o. Bir çocuğa yaklaşır gibi
ve tatlılıkla dedi ki: Biliyor musun kim olduğumu?
Anladı o o zaman. Bıraktı kendini yavaştan
ihtiyarın çenesinin altına bir keman gibi.

KIRMIZI yaban yemişleri artık olgunlaşmakta,
yaşlı kasımpatıları zorlukla nefes alır tarhlarda.
Kim zengin değilse şimdi, yaz sonunda,
bekleyecek ama, hiç bulamayacak kendini.

şimdi gözlerini kapatmasını bilmeyen,
elbette, gecenin olmasını beklerken,
eşit çeşit görüntü var onun içinde
gecenin karanlığında boy gösteren: –
göçüp gider o kişi, sanki yaşlı bir adam.

Gelmez ona hiçbir şey, başlamaz yeni bir gün,
yalan söyler ona her şey, ne gelirse başına;
hatta sen, Tanrı'm. Bir taş gibi olursun
onu her gün daha da derine çeken.

KAYGILANMAMALISIN, Tanrı'm. *Benim* derler:
Sabırla duran tüm nesnelere.
Dalları okşayan rüzgâra benzerler
ve derler: *Benim* ağacım.

Fark etmezler,
tuttukları her şeyin kor haline geldiğini, –
en son ucundan bile
tutamazlar yakmadan ellerini.

Benim derken, hani bazen canı ister de birisi
prensın arkadaşı olduğunu söyler köylülerle konuşurken,
eğer çok büyükse o prens ve çok uzaksa.
Benim derler soğuk dış duvarlara
hiç tanımazken evin reisini bile.
Benim derken, sahip olmayı kastederler,
yaklaştıkları her nesne onlara kapatır kendini
ucuz bir şarlatana benzerler,
güneşin hatta yıldırımın kendisinin olduğunu söyleyen.
Dedikleri zaman: Benim hayatım, benim karım,
köpeğim, çocuğum, yine de bilirler tamı tamına,
hayat, kadın ve köpek ve çocuk bunların hepsi
yabancı alanlardır, içine bir kör gibi
uzanmış ellerle daldıkları.
Emin olmak yalnızca büyüklere mahsus,
gözleri olsun isteyenlere. Çünkü diğerleri
duymak *istememezler*, yoksul yolculuklarının
çevrelerindeki hiçbir nesneyle bağı olmadığını
ve onların alanlarından dışlandığını
ve mülkiyetlerinden çıkarıldığını
hepsinin de yabancı bir hayatı var olan
kadına da çiçek kadar az *sahip* olduklarını.

Dengeni kaybetme, Tanrı'm.
 Seni seven ve senin suretini
 karanlıkta tanıyan, eğer bir ışık gibi
 sallanırsa soluğunda, – değildir sana sahip.
 Ve eğer geceleyin yakalarsa seni birisi
 duasının içinde olası diye:
 Sen bir misafirsin,
 tekrar yoluna giden.

Kim tutabilir ki seni Tanrı'm? Sen seninsin,
 hiçbir mal sahibinin eli değmemiş,
 daha tam olgunlaşmamış bir şarap gibi,
 gitgide tatlılaşan ve kendine ait olan.

UZUN geceler boyu kazıp durdum seni ey hazine
 çünkü gördüğüm tüm fazlalıklar,
 yoksulluk ve zavallı bir bedeldir
 senin hiç gerçekleşmeyen güzelliğine.

Ama sana giden yol çok mu çok uzak
 ve kimse gitmediği için belirsizleşmiş uzun süre.
 Öyle yalnızsın ki sen. Sen yalnızlıksın,
 canım, çekip gitmiş en ücra vadilere.

Ve ellerim kan içinde kalmış
 kazmaktan, kaldırıyorum açıp rüzgâra,
 benziyor dalları olan bir ağaca.
 Seni içiyorum onlarla boşluktan
 sanki parçalanmışsın bir zamanlar orada
 sabırsızca yapılan bir davranışla,
 tuz buz olmuş şimdi düşüyorsun
 uzak yıldızlardan tekrar dünyamıza,
 ılık bir ilkbahar yağmuru olarak.

ÜÇÜNCÜ KİTAP
Yoksulluk ve Ölüme Dair
(1903)

BELKİ DE giriyorum kocaman bir dağın içine
 demir gibi sert damarlara, yalnız başıma;
 öyle derindeyim ki göremiyorum sonu
 ve uzağı: Çünkü yakın oldu her şey
 ve tüm yakınlar da taş.

Bilmeye yakın olamadığımdan henüz, –
 küçültüyor beni bu büyük karanlık;
 ama o *sen* isen eğer: Zorlaştırdı kendini, saldır:
 Elin değerse eğer bana boylu boyunca,
 sana büyük bir çılgınlıkla veririm karşılık.

SEN ey dağ, durdun geldiği için dağ silsilesi, –
 kulübesiz yamaçlar, isimsiz zirveler,
 içinde yıldızların tutuklandığı ebedi kar
 ve o vadileri taşıyan sıklamenlerdir,
 dünyanın tüm kokusu onlardan gelir;
 sen tüm dağların ağzı ve minaresi
 (daha hiç ezan yankılanmamış olan):

Senin içinde miyim şimdi, bazaltın içinde mi,
 daha hiç keşfedilmemiş bir metal?
 Huşu içinde doldurdum kayanın boşluğunu,
 duyuyorum her yönden ne denli sert olduğunu.

Ya da korku mu bu, içinde bulunduğum?
 Aşırı büyük bentlerin derin korkusu mu,
 boğazıma kadar beni içine batırdığın?

İyi eder eğer birisi çıkar da sana söz ederse
onun ne denli saçma olduğundan ve delice.
Sen kalktın ayağa, başlangıçtan gelen fırtına,
onları sürüklersin önünde boş kabuklarcasına...

Ve benden istiyor musun: Açıkça söyle, –
ağzım artık bana ait değil sanki,
kapanmak bilmeyen bir yara gibi
ve ellerim durur köpekler gibi
iki yanımda, komut dinlemeyen.

Tanrı'm beni zorluyorsun, çok yabancı bir zamana.

BEKÇİSİ yap beni sonsuz bozkırlarının,
anlayayım orda taşların dilinden,
gözlerim gezinsin tüm genişliğince
denizlerindeki kimsesizliğinde;
birlikte akayım nehirlerinle
her iki kıyısındaki haykırışlardan
sızan seslere dek gecenin içine.

Gönder beni bomboş ülkelerine
bir uçtan bir uca rüzgârlar esen,
büyük manastırları olan, bir giysi gibi
yaşanmamış hayatları koruyan.
Katılmak istiyorum orada hacılara,
onların sesleri ve görüntüsünden
en ufak bir biçimde sapmadan,
kör bir yaşlı adamın arkasından
yürümek istiyorum kimsenin bilmediği bir yolda.

ÇÜNKÜ Tanrı'm, büyük kentler
kaybolmuşlar ve bırakmışlar kendilerini;
alevlerden kaçışa benzer en büyükleri,-
yok öyle bir teselli, o teselli eder diye
ve akıp gider kısıtlı süreleri.

İnsanlar yaşar orda kötü ve zor şartlarda,
kuytu odalarda, ürkek tavırlarla,
ilk yola çıkan sürüden korkak daha;
nefes alır senin toprağın ve bekler dışarda,
onlar yaşarlar ama bilmezler bunu artık.

Büyür orda çocuklar pencere önlerinde
ve kalırlar hep aynı gölgenin içinde,
bilmezler hiç çiçeklerin çağırdığını dışarda
gepgeiş bir güne, mutluluğa ve rüzgâra,-
ve çocuk olmak zorundalar, üzgün çocukturlar.

Çiçek açar bakireler bilinmeyene doğru
ve özlerler çocukluklarındaki sakinliği;
ama yoktur artık o, ne kadar isteseler de
ve titreyerek kapatırlar tekrar kendilerini
ve unutulmuş arka odalarda geçirirler
hayal kırıklığı içinde annelik günlerini,
uzun geceler boyu önüne geçilmez sızlanmalar
ve güçsüz ve mücadelesiz soğuk yıllar.
Ve tam karanlığın içinde durur ölüm döşekleri
ve özlem duyarlar ona doğru farkına varmadan;
ölürler uzun sürede, ölürler sıra halinde
ve sonunda bir dilenci gibi ayrılırlar buradan.

İNSANLAR yaşar orada beyaz çiçek açmış, solgun yüzlü
ve şaşkın ölümler bu ağır dünyadan ötürü.
Görmüyor hiçbir kimse korku veren bir sırtmaya
dönüştüğünü, narin bir ırkın gülümsemesinin;
nasıl da şekil değiştirip isimsiz gecelerde.

Dolaşır dururlar yorgunluktan aşağılanmış,
anlamsız şeylere isteksizce hizmet etmekten,
kirlenir buruşur üstlerinde elbiseleri
ve erkenden yaşlanır güzel elleri.

Zorlar kalabalık, düşünmez onları kayırmayı,
olsalar da biraz güçsüz ve kararsız, –
yalnızca ürkek köpekler evsiz barksız
gelir sessizce arkalarından bir süre.

Yüzlerce işkencecinin ellerine bırakılmıştır onlar
ve azarlanırlar her saat vuruşunda,
dolanırlar kimsesiz hastanelerin etrafında
ve içeri alınmayı beklerler korku içinde.

Ölüm var orada. Ama o ölüm selamını aldıkları
Ölüm değil, çocukken onları eşsizce etkileyen, –
yalnızca küçük ölüm orada algıladıkları;
kendi ölümleri durur yeşil, daha tatlanmamış,
olgunlaşmamış, içlerinde bir meyve gibi asılı.

AH Tanrı'm, herkese kendi ölümünü ver.
Ölmek, sonu olsun ki öyle bir hayatın,
içinde sevgi olan anlam ve keder.

ÇÜNKÜ biz yalnızca kabuk ve yaprağız.
Herkesin içinde taşıdığı ölüm ise
meyvedir ve döner her şey onun çevresinde.

Onun yüzünden büyür de genç kızlar
yükselirler bir ağaç gibi lir'in içinden,
oğlan çocukları onun yüzünden erkek olmayı özler
ve kadınlar bu büyüyenlerin sırdaşı,
korkularla ilgili, kimsenin yok edemediği.
Onun yüzünden görülenler aynen *kalır*
sonsuzluk gibi, geçmiş olsa da çok zaman, –
ve herkes, bir şeyler inşa eden ve yaratan,
dünya olur meyvenin çevresinde, buz tutar ve erirler,
sarılır etrafına ve ona benzerler.
İçlerine yerleşmiştir tüm sıcaklığı
yüreklerin ve beyaz alevi düşüncelerin – :
Yine de kuş sürüleri gibi uçuşur senin meleklerin
ve bulurlar yeşil olduğunu tüm meyvelerin.

TANRIM: Biz daha zavallıyız zavallı hayvanlardan,
 onlar bilinçsizce ölüme giderken,
 biz kalırsız hâlâ ölmeden.
 Öyle *birini* gönder ki bize, bilsin
 hayatı iyice düzene sokmayı
 ve daha zamanında başlasın mayıs ayı.

Çünkü bu durum yabancı ve zor kılıyor ölmeyi,
 olmadığı için bu *bizim* ölümümüz; birisi,
 hiç olgunlaşmadığımız için, sonunda alıyor bizi.
 Çıkıyor bir fırtına bu yüzden süpürmek için hepimizi.

Yıllar boyu duruyoruz hep senin bahçende
 tatlı ölümü taşıyan ağaçlarız biz
 ama hasat zamanında ihtiyarlıyoruz,
 senin cezalandırdığın bazı kadınlar gibi
 döl tutmayız, kötüyüz, içimize kapanmışız.

Yoksa yanlış mı benim değerlendirmem:
 Ağaçlar daha mı iyi bizden? Cinsiyetten mi ibaretiz
 ve kadınların kucağından, bir sürü şey vaat eden? –
 Sonsuzlukla oynastık hep biz,
 kurulunca loğusa yatağı, doğururuz
 o zaman ölümümüzün ölü çocuğunu;
 çarpık ve acı dolu embriyoyu,
 (korkmuş gibi sanki korkunç bir şeyden)
 iki eli ile göz pınarlarını kapatan
 ve durur onun dışarı fırlamış alnında
 henüz yaşamadığı tüm korkular, –
 bir sokak kadınının gibi herkesin sonu,
 doğum sancılarında ya da sezaryende acı çeken.

MUHTEŞEM yap birini Tanrı'm ve büyük
güzel bir kucak aç onun hayatına,
utancını yerleştir kocaman bir kapı gibi
saçlardan yapılmış sarışın bir ormana
ve adlandırılmayan organı boyunca
pirinç ezmesi gibi, beyaz orduları,
geçir toplanan binlerce tohumu.

Ve bir gece, nasip et ki ona, ulaşsın
hiçbir insanın ulaşamadığı derinliklere;
bir gece ver: Çiçek açsın tüm nesneler,
öyle güzel koksun ki leylaklara benzer
ve daha çok uçursun senin rüzgârının gücünden
ve daha coşku dolu olsun Yosafat'tan.

Ve tanı ona uzun bir taşıma süresi
ve geniş yap onu kat kat elbiseler içinde,
ve bağışla ona bir yıldız yalnızlığı,
yargılamasın onu hiçbir şaşırmış göz,
yüz hatları eriyerek değişince.

Yenile onu saf tertemiz bir yiyecek,
çiğ tanesiyle, öldürmeden yapılan bir yemekle,
o hayatla, ki olsun sessiz bir dua gibi
ve tarlalardan kopup gelen sıcak bir nefes gibi.

Öyle yap ki, bilsin yeniden çocukluğunu,
bilinç dışını ve mucizevi olanı
ve sezgi dolu başlangıç yıllarının
sonsuz gizemle dolu efsanelerini.

Ve bildir ona beklesin saatinin gelmesini,
ölümü, büyük ustayı doğuracağı saati:
Yalnızdır, kocaman bir bahçeye benzer; çağıldayan,
toplanıp gelendir o uzaklardan.

BİZDE gerçekleştir son işareti,
göster kendini tacının tüm gücüyle,
ve bahşet bize (kadınların doğum sancılarından sonra)
bahşet gerçek anneliğini insanlığın.
Sen ey kudretli kral gerçekleştir
Tanrı'yı doğuran kadının rüyasını değil, –
yönel daha önemli olana: Ölümü doğurana
ve götür bizi, onu takip edenlerin
ellerinin arasından, bizzat ona.
Çünkü bak, görüyorum inançsızları
daha da çoktur onlar zamanın yalanlarından
yeniden doğacaktır o, alay edenlerin ülkesinde
ve hayalperest diye adlandırılacak: Çünkü uyumayan biri
hayal edendir sarhoşluk içinde.

Ama sen onu çek al affedici gücün içine,
eski parlak günlerindeki gibi yeşert onu yeniden
ve ben dans edeyim bu birleşme yerinde,
yeni ilahileri söyleyen ağız yap beni,
seslendiren ve takdis eden.

ÖVMEK istiyorum onu. Ordunun önünde giden
borazanlar gibi gitmek ve haykırmak istiyorum.
Kanım daha çok çağıldasın denizlerden,
sözüm tatlı olsun, herkes duymak istesin
ama bir şarap gibi sarhoş etmeyen.

İlkbahar gecelerinde, fazlaca biri
kalmadığı zaman çadırımın çevresinde,
o zaman çiçek açarım çalgımı çalarken
öyle sessizce ki kuzey nisanlarına benzer,
her yaprağın çıkışını korku ile geciktiren.

Çünkü sesim gelişir iki farklı yönde
bir koku olur bir yandan ya da bir çığlık:
Biri hazırlamak isterken uzakları,
öteki ise mecburdur yalnızlıklarımın
sureti, mutluluğu ve meleği olmaya.

VE emret her iki ses de benimle olsun,
gönderiyorsan beni eğer yine kente ve korkuya.
Onlarla olmalıyım zamanın hiddeti içinde
ve sana seslerimden bir sedir oluşturayım,
nerede istersen oraya.

GERÇEK değildir büyük kentler; sahtedir
gündüzü, gecesi, hayvanları ve çocukları;
suskunluğu yalan söyler, gürültüsü yalan
ve içindeki her şeyi ile bu oyuna uyan.

Sen oluşmakta olan, seninle ilgili,
büyük ve gerçek olaylardan hiçbiri
gerçekleşmez orada. Senin rüzgârlarının esintisi
başka yönlere giden sokaklara düşer de,
uğultusu bir gidip bir geldikçe, olur
şaşkın, huzursuz ve sinirli.

Çiçek tarhlarına ve bulvarlara da uğrar bu rüzgârlar – :

ÇÜNKÜ bahçeler, – yaptırılmış krallar tarafından,
 orada yaşadılar kısa bir süre zevk içinde
 genç kadınlarla, ki süsledi onlar çiçeklerle
 kahkahalarının güzel çınlamalarını.
 Onlardı bu yorgun parkları uyanık tutan;
 fısıldaştılar esinti gibi çalılıklarda,
 ılık saçtılar kürkleri ve tüyleri içinde
 ve sabahlıklarının ipek fırırları
 dere gibi çağıldadı çakıllı yollarda.

Şimdi bütün bahçeler gider onların peşi sıra –
 kimseye fark ettirmeden uyar onlar yavaşça,
 yabancı bir ilkbaharın açık renklerine
 ve yanarlar yavaşça sonbahar alevleriyle
 dallarının üstündeki büyük pasla birlikte,
 ustaca yapılmış binlerce monograma benzer
 demirden dövülmüş siyah parmaklıklara.

Bahçeleriyle göz kamaştırır saray
 (solgun bir gökyüzü gibi bulanık ışıklarıyla),
 çok fazla solgun resimler salonlarında
 dalmış kendi iç dünyalarına,
 her davete yabancı, hazır hemen vazgeçmeye
 bir misafir gibi suskun ve sabırlı.

GERÇEK değildir büyük kentler; sahtedir
gündüzü, gecesi, hayvanları ve çocukları;
suskunluğu yalan söyler, gürültüsü yalan
ve içindeki her şeyi ile bu oyuna uyan.

Sen oluşmakta olan, seninle ilgili,
büyük ve gerçek olaylardan hiçbiri
gerçekleşmez orada. Senin rüzgârlarının esintisi
başka yönlerle giden sokaklara düşer de,
uğultusu bir gidip bir geldikçe, olur
şaşkın, huzursuz ve sinirli.

Çiçek tarhlarına ve bulvarlara da uğrar bu rüzgârlar - :

ÇÜNKÜ bahçeler, – yaptırılmış krallar tarafından,
orada yaşadılar kısa bir süre zevk içinde
genç kadınlarla, ki süsledi onlar çiçeklerle
kahkahalarının güzel çınlamalarını.
Onlardı bu yorgun parkları uyanık tutan;
fısıldaştılar esinti gibi çalılıklarda,
ışık saçtılar kürkler ve tüyler içinde
ve sabahlıklarının ipek fırırları
dere gibi çağıldadı çakıllı yollarda.

Şimdi bütün bahçeler gider onların peşi sıra –
kimseye fark ettirmeden uyar onlar yavaşça,
yabancı bir ilkbaharın açık renklerine
ve yanarlar yavaşça sonbahar alevleriyle
dallarının üstündeki büyük pasla birlikte,
ustaca yapılmış binlerce monograma benzer
demirden dövülmüş siyah parmaklıklara.

Bahçeleriyle göz kamaştırır saray
(solgun bir gökyüzü gibi bulanık ışıklarıyla),
çok fazla solgun resimler salonlarında
dalmış kendi iç dünyalarına,
her davete yabancı, hazır hemen vazgeçmeye
bir misafir gibi suskun ve sabırlı.

SONRA saraylar da gördüm, yaşayan;
 süslü kuşlar gibi gösteriş içinde,
 ama bet sesleriyle kulak tırmalayan.
 Zengindir çoğu ve yükselmek isterler
 ama gerçekten zengin değildir zenginler.

Senin çoban topluluklarının beyleri gibi değil,
 parlak ve yemyeşil düzlüklerin insanları
 alacakaranlık koyun sürüleri ile
 bir seher gökyüzünü andıran, geçtikten
 ve durup yerleştikten sonra ve komutlar
 susunca yeni bir gecenin sessizliğinde,
 işte o zaman yeni bir hayat, yeni bir ruh
 uyanır bu göçlerin yürüdüğü düzlüklerde – :
 develerin koyu renk hörgüçleri
 kuşatırken onları sıradağlar görkemiyle.

Ve sığır sürülerinin kokusu kalırdı
 daha on gün, sürü geçip gittikten sonra,
 sıcak ve ağır, yenilmezdi rüzgârlara.
 Ve neşeli bir düğün evinde
 nasıl da akarsa şarap bütün gece:
 Dişi eşeklerin sütü akardı öyle.

Ve değil, çöl kabilelerinin şeyhleri gibi değil,
 geceleri solmuş halılar üstünde yatan
 ama sevgili kısraklarını tarayan gümüş
 taraklara yakut taşlar taktıran.

Ve değil o prensler gibi, altına hiç
 nem vermeyen, güzel bir koku vermez diye
 ve kokular içinde mağrur hayatları
 amber, badem yağı ve sandal ağacı.

Değil doğunun beyaz hükümdarları gibi,
 lkeye Tanrı adaleti dağıtan;
 ama o dağınık saçlarıyla yerde yatan,
 yaşı alnı yer karolarına dayanmış,
 ağlayan, – bütün cennetlerden hiçbiri
 ona nasip olmadı diye bir saatliğine.

Değil eski ticaret limanlarının hkimleri gibi,
 uğraşırlar onlar, gerçek yaşıamlarını
 eşı benzeri olmayan resimlerle aşımaya
 ve zamansa aşar tekrardan bu resimleri
 ve onlar ki şehrin altın mantosu içinde
 katlanmış dururlar bir sayfa gibi,
 yavaş soluk alıp verirken beyaz şakaklarıyla...

Bunlar hayatı zorlayan ülkelerdi
 sonsuz genişı olmak için, zor ve sıcak.
 Ama geçti zamanı bu gerçek zenginlerin,
 bunları sana kimse getiremez geri,
 Öyleyse tekrardan fakir yap fakirleri.

ONLAR fakir değil. Zengin olmayan'lardır yalnızca,
irade yoksunu ve uzak gerçek dünyadan;
bezenmiş son korkuların işaretleriyle,
yaprakları yolunmuş ve tanınmaz olmuş her yerde.

Bunlara doğru gidiyor kentlerin tüm tozları,
bütün pislikler yapışır kalır üstlerinde.
Hastalık bulaşmış bir yatak kadar itici,
kırık parçalar gibi fırlatılmış, iskelet gibi,
zamanı geçmiş bir takvim gibi, –
ama yine de: Senin dünyan kalırsa eğer zorda,
dizerdi onları o zaman gllerden oluşan bir zincire,
boynunda taşısın diye bir nazarlık gibi.

Çünkü onlar daha saftır en duru taştan
ve hayata yeni başlayan kr bir hayvan gibi,
son derece saf ve son derece sana bağlı;
hiçbir şey istemezler, yalnızca tek *bir şeyi*:

Gerçekte ne kadar fakirseler, öyle olmayı.

ÇÜNKÜ fakirlik içten gelen büyük bir ışımadır...

SEN fakir olansın, parasız pulsuz,
bir taşsın sen, duracak yeri olmayan;
sen istenmeyen kovulmuş cüzamlı,
kentin çevresinde elde çingirak dolaşan.

Çünkü senin değil hiçbir şey, rüzgâra benzersin,
çıplaklığın zor kapatır şöhretini;
bir yetim çocuğun günlük elbisesi
daha göz kamaştırıcı ve mülkiyettir sanki.

Öyle fakirsin ki, sanki döl verme gücünü
saklamak isteyen bir genç kız
nasıl bastırırsa kalçalarını, nerdeyse öldüresiye,
hamileliğinin ilk nefes alışını.

Fakirsin: Bir ilkbahar yağmuru gibi,
mutluluk içinde kentin damları üstüne düşen
suçluların içlerinde büyüttüğü bir istek gibi
dünyadan tamamen uzak bir hücrede.
Ve hastalar gibi, başka yana yatınca
mutluluk duyan; bahçedeki çiçekler
gibi zavallı, bırakılmış çılgın rüzgârın yolculuğuna
ve fakir bir avuç gibi, içine gözyaşı damlayan...

Nedir ki senin yanında üşüyen kuşlar,
nedir günlerdir bir şey yememiş köpek,
nedir ki senin yanında kendini kaybetmesi,
uzun süren kederi hayvanların,
yakalanıp bir kenarda unutilan?

Ve tüm fakirlerin gece sığınakları,
nedir ki senin kimsesizliğinin yanında?
Küçük taşlardır onlar, değirmen taşı değil
ama yine de öğütürler biraz ekmek.

Ama sen en fakir olansın, en kimsesiz,
bir dilenci, yüzü görülmeyen;
sen fakirliğin büyük gülüsün,
sonsuz dönüşümüsün
altının güneş ışığına.

Sen en sessiz vatansız,
artık dünyaya uğramayan:
Her kullanım için fazla ağır ve büyük.
Ağlarsın fırtınada. Bir arp gibisin
her çalmaya kalkışanı parçalayan.

SEN bilen kimsesin ve geniş bilgisi
fakirlikten kaynaklanan; fakirlik fazlalığından:
Öyle yap ki fakirler artık fırlatılıp atılmasın
veya sıkıntıya düşüp bunalmasın.
Öteki insanlar açgözlü, yırtık;
ama onlar dururlar öylece bir bitki gibi
kökleri dışarıda ve kokarlar melisavari
ve yaprakları girintili çıkıntılı ve narin.

BAK onlara ve gör, neye benzediklerini:
Hareket ederler rüzgâra tutulmuş gibi
ve dinlenirler elde tutulan bir nesne gibi.
Gözlerinde bulunur o görkemli
gölgelenişi güneşli çayırların,
düştüğü zaman bir yaz yağmuru aceleci.

ÖYLE sessiz ki onlar; nerdeyse benzerler nesnelere.
Odaya çağırdığın zaman onları,
tekrar gelen dostlar gibidirler
ve kaybolurlar en ufak bir şeyde
ve kararırılar kullanılmayan bir alet gibi.

Bekçilere benzerler lanetli hazineleri bekleyen
korudukları şeyi kendileri de görmeyen, –
derinliklerin taşıdığı bir kayık gibi
ve çamaşırhanedeki çarşafklar gibi
öylesine serilmiş ve öyle açık bırakılmış.

BAK: Ayaklarının sürdürdüğü hayata:
Hayvanlarınkine benzer, karışmış öylesine
her gidilen yolla; doludur hatıralarla,
taştta, karda ve hafif ve yeni çıkmış
rüzgârlar esen serin çayırarda.

Acıları vardır onların o büyük acıdan,
insan düşmüştür ordan daha küçük acıya;
otun merhemi ve taşın keskinliği
kaderdir onlara, – severler ikisini de
ve onların yürüyüşü senin hoşuna gider
ellerin gezinişi gibi müzik aletinde.

ELLERİ kadınların ellerine benzer,
yakışır herhangi bir anneliğe;
bir şey yaparken kuşlar gibi neşeli,–
tutuşları sıcak ve sakın güvenli
ve hissedilirler bir içki kabı gibi.

AĞIZLARI sanki bir büstün ağzı gibi,
hiç ses çıkarmayan, nefes almayan ve öpmeyen
ama yine de bir hayattan geçip gitmiş,
alırlar her şeyi, bilgece şekillenmiş
ve şimdi kabarırlar, bilir gibi her şeyi –
ve sadece bir benzetmedir o, bir taş ve bir nesne...

VE sesleri gelir uzaklardan
ve yola koyulmuşlar gün doğmadan
ve geçmişler haftalar boyu büyük ormanlardan
ve uykuda Danyal'la konuşmuşlar
ve denizi görmüşler ve söz ederler ondan.

VE uyudukları zaman, sanki her şeye
geri verilirler sessizce onları ödünç vermiş olan
ve ekmek gibi kıtlık zamanlarında dağıtılan,
gece yarılarında ya da sabah olmadan
ve bir yağmura benzerler sular seller gibi yağan,
taze bir verimliliğin karanlığına.

Kalmaz o zaman bir yara gibi isimlerinin
izi vücutlarında, çimlenmeye hazır
durur o tohumun tohumu gibi
ve sen gelirsin ondan, o sonsuzluktan...

VE bak vücutları bir damat gibi,
yatarken akar bir dere sanki,
güzel yaşar öylesine, güzel bir şey gibi,
öylesine tutkulu ve öylesine mucizevi.
Zayıf vücudunda toplar zayıf olanı,
korku duyulanı, birçok kadından gelen
ama güçlüdür cinselliği ve bir canavar
gibi bekler uyurken utancın ormanında.

ÇÜNKÜ bak: Yaşayacak onlar ve çoğalacaklar
ve zamanın baskısı olmayacak onlar için,
büyüyecekler ormandaki çilekler gibi,
korurken toprağı, tatlanacaklar.

Çünkü mutludur, kendilerinden uzaklaşmamış olanlar
sessizce, çatısız, yağmurun altında duranlar;
onların olacak bütün hasatlar,
binlerce kez dolgun olacak ürünleri.

Devam edecekler her bitişi aşır,
aşır anlamları eriyip giden devletleri,
dinlenmiş eller gibi kalkacak onlar
yorgun olduğu zaman tüm halkların
ve tüm kesimlerin elleri.

KENTLERİN suçu içinden çek çıkar onları,
orada her şey hiddet ve karmaşa
ve karmaşıklık içindeki günlerde
kururlar, yaralanmış sabırları.

Onlara göre bir yeri yok mu dünyanın?
Rüzgâr kimi arar? Kim içer derenin aydınlığını?
Gölün içindeki derin kıyı rüyasında
kapı ve eşik için yok mu yer hiçbir yansımada?
Küçük bir yer yeter onlara,
orada bir ağaç gibi her şeye sahiptirler.

FAKİRLERİN evi benzer bir mihrap dolabına.
 Onun içinde dolanır yemek olarak sonsuz olan
 ve akşam olunca sessizce döner
 kendine geniş bir alandan
 ve yankılanarak kapanır içine.

Fakirlerin evi benzer bir mihrap dolabına.

Fakirlerin evi bir çocuğun eline benzer.
 Almaz o, büyüklerin istediklerini;
 alır süslü kısaçları olan bir böceği,
 derenin şekil verdiği yuvarlak bir taşı,
 akan ince kumu ve ses çıkaran deniz kabuklarını:
 Eller bir tartı aleti gibi durur havada
 ve gösterir en küçük bir alımı
 uzun iniş çıkışlarla her iki kefesi.

Fakirlerin evi bir çocuğun eline benzer.

Ve dünyamıza benzer fakirlerin evi:
 Bir kıymığı gelecekteki bir kristalin,
 bazen ıııklı, bazen karanlık dönerek uzaklaşır;
 fakir, bir ahırın sıcak fakirliği gibi, –
 ama geceleri: O her şeydir o zaman,
 tüm yıldızlar ondan kaynaklanır.

AMA kentler sadece kendine ait olanı ister,
her şeyi çekip alırlar kendi çarkları içine.
Çürük tahtalar gibi parçalarlar hayvanları
ve çok çeşitli insanı yakarak yok ederler.

Ve kültürler için hizmet eder tüm insanları
ve büsbütün kaybederler dengeleri ve ölçüleri,
sümüklüböceğin izlerine ilerleme derler
ve arabayı yavaş sürülecek yerde hızlı sürerler
ve kendilerini orospu gibi hisseder ve öyle aksederler
ve daha çok gürültü ederler, cam ve metalle.

Sanki bir aldatmaca her gün kandırır onları,
artık hiçbir zaman olamazlar kendileri;
para büyür ve ele geçirir tüm güçlerini
ve güçlüdür bir doğu rüzgârı gibi ve onlar küçük
ve boşalmış içleri beklerler, şarabın
ve tüm hayvan ve insan özlerinden gelen zehrin
onları geçici, boş işlere yöneltmesini.

SENİN fakirlerin yorulur bunlar yüzünden
ve gördüğü her şeyden, yorgun
ve ateş saçar üşürken, sanki ateş nöbetinde
ve yürürler, kovulurlar her evden,
gece yarısındaki yabancı ölümler gibi;
tüm pislikler dolmuş üstlerine
ve nasıl güneşte kalıp bozulan hor görülürse, –
aşağılar onları her tesadüf, orospuların süsü
ve arabalar ve lambalar.

Bir ağız ver onlara koruyucu olsun,
reşit yap onları ve hareket etsinler.

AH nerede O', bırakıp malı mülkü ve zamanı
 büyük fakirliği için o gücü bulan,
 pazarın orta yerinde elbiselerinden soyunan,
 çırılçıplak, piskoposun kaftanına doğru yürüyen.
 Herkesten daha içten ve sevecen olan,
 o geldi ve yaşadı yepyeni bir yıl gibi;
 senin bülbüllerinin kara yağız kardeşi,
 içinde hayret ve mutluluk
 ve yeryüzüne karşı büyük sevinç olan.

Çünkü değildi o hep yorgun olanlardan,
 gitgide daha da isteksiz olan,
 minik çiçeklerle ve minik oğlan kardeşleriyle
 çayırılar boyu yürüyen ve konuşan.
 Kendinden söz ederdi ve kendini nasıl kullandığından
 herkese sevinç mutluluk versin diye
 ve sonsuz büyüktü ılık dolu yüreği,
 kayıtsız kalamazdı ona en küçük şey bile.

Işıktan geliyordu ve yol alıyordu en derin ışığa
 ve küçük odası dopdoluydu sevinçle.
 Tebessümler büyürdü hep yüzünde
 bir kendi çocukluğu ve geçmişi vardı
 nasıl olgunlaşırsa bir genç kız, öyle olgunlaştı.

Şarkı söylediği zaman, geçmiş bile dönerdi
 ve unutulmuş ne varsa geriye;
 yuvalarda sessizlik hüküm sürerdi
 yalnızca kız kardeşlerin kanardı kalbi
 okşardı onları o şefkatli bir damat gibi.

* Fransiskan mezhebinin kurucusu olan Aziz Francesco'dan söz edilmektedir.

Ama sonra şarkısının polenleri
çözölüp dağıldılar kırmızı dudaklarından
sevgi dolu olanlara uçtular, rüyada gibi
ve düştüler açık zambakların içine
ve indiler yavaşça çiçekli zemine.

Onu, o kusursuz olanı, karşıladı onlar
aynı zamanda onun ruhu olan vücudunu.
Ve güller gibi kapandı gözleri
ve dağılmış saçları aşk gecesindeki gibi.

Ve onu karşıladı en büyük ve en küçük olan.
Birçok hayvana melekler gelip
bildirdi, dışisinin yavru beklediğini, –
uçtu harika güzellikte kelebekler:
Çünkü tanıdı onu tüm nesneler
ve ondan kazandı verimliliği.

Ve ölünce o, öyle hafifti ki mümkün değil anlatması
o zaman bölüştürüldü o: Tohumu aktı,
derelerde, ağaçlarda söyledi tohumu şarkı
ve çiçekler içinden sessizce ona bakakaldı.
Uzanmış şarkı söylüyordu. Ve kız kardeşler geldiğinde
ağladı onlar o zaman sevgili erkeklerine.

NEREDE o, ışıkla dolu olan, nereye gitti?
ne hissediyor, onu övenler, gençler,
fakirler – uzakta değil ki onu bekleyenler?

Yükselmez mi onların günbatımlarından –
fakirliğin büyük Akşamyıldızı.

Hikmet Yüksel Özoğuz 1938 yılında Sinop'ta doğdu. Tüm öğrenim hayatı, ilkokul dahil, İstanbul'da geçti. İstanbul Kız Lisesi'nden sonra yüksek öğrenimine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı ve Sanat Tarihi (Avrupa Sanatı, Türk-İslam Sanatı) bölümlerinde devam etti. Yüksek öğrenimden sonra çeşitli çalışmaları doğrultusunda altı yıla yakın bir süre yurtdışında, Almanya, Fransa, ve Avusturya'da bulunmuştur. 1963 yılında "Die Landschaft in den Gedichten von Stefan George" adlı bitirme teziyle Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olduktan sonra, 1964 yılında asistan olarak göreve başladı. 1974 yılında "Max Frisch'in Romanlarında İnsan ve Hayat Sorunu" adlı tez çalışması ile doktor ünvanını, 1981 yılında "Ingeborg Bachmann'da Karşıtlık İlkesi" adlı çalışması ile de doçent ünvanını aldı. 1989 yılında "Alman Romantizminde Kadın ve Sevgi Anlayışı" adlı çalışması ile de profesörlüğe yükseltildi. Uzun bir süre Anabilim Dalı Başkanlığı gibi idari bir görev de üstlenen H. Yüksel Özoğuz, sağlık sorunları nedeniyle 2002 yılında emekliye ayrılmıştır. Romantik Dönem Alman Edebiyatı, 17-20.yüzyıl Alman Şiiri, Sanat ve Sanatçı Sorunu, 19-20. yüzyıl Avusturya Edebiyatı gibi konular özel ilgi ve uzmanlık alanlarını oluşturmaktadır.

ISBN 978-975-08-1425-9

10 TL

9 789750 814259

